

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond: odată 7 cr., a doua óra 6 cr., a treia óra 5 cr., și de fie care publicațiune timbru de 30 cr.

Totu ce privesce fóea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în

Blașiú.

Anul III.

Blașiú 6 Maiú 1893.

Numérulú 18.

Georgiú Barițiú.

(24/5 1812—2/5 1893).

Preste câteva zile va fi anulú, de cândú o deputațiune a Românilorú din Blașiú a predatú octogenarului iubilarú Georgiú Barițiú o scrisóre a fericitulú Mitropolitú Vancea de următorilú cuprinsú:

„Magnifice Domnule Iubilarú! Dupá ce din îndurarea Preabunului Dumneđeú în ziua 24 Maiú a. c., ce e aprópe, veți ajunge anulú 80-le alú vieței venerabile și multú prețuite pentru tótá națiunea nóstrá: eú subscrisulú, carele încá sum fiulú lunei lui Maiú, născutú în 18 la anulú 1820, deosébitú mé bucurú de darulú vieței venerandé, ce l'ați căpétatú dela Domnulú vieței, și Vê și gratulezú la acela din adénculú inimei mele; acésta o facú și ca mai bétránú de după zile și încá cu 6, și ca mai tinéru de după ani, și încá cu 8.

„Deci permiteți-mi, Magnifice Domnule, ca să Vê oftezú dela preainduratulú Dumneđeú, ca numérulú diferinței între zilele și anii nostri combinați, ce face 14, de acum înainte, cu calculú matematicú computáti în ani depliní, să Vi-lú dea acélú numéru întregú a-lú puté petrece în cea mai bună sănétate și vigóre perfectá, atâtú trupescá câtú și spiritualá, spre bucuria generalá, ce Vê aduce acum urárele cele mai ferbinți cu mine dimpreună.“

Încá nu s'a implinitú aniversarea acelei frumoșe zile. Și étá câtú s'au schimbatú tóte.

Celú mai bétránú de zile și mai tinéru după ani, Mitropolitulú Ioanú, zace deja de 9 luni în tácutulú sêu mormintú. Acum îi urmézá și celú mai tinéru după zile și mai bétránú după ani, George Barițiú.

Stámú incovoiați sub acéstá nóuá loviturá a sortii. Pre câtú de mare a fostú gloria, ce o revérse Mitropolitulú Ioanú asupra bisericei nóstre ca archireú, pe atâtú a fostú de strălucitá și aceea, ce ne-a căștigat'ó George Barițiú ca scriitorú.

Suntú numai zile, de cândú s'a făcutú lui George Barițiú suprema onóre, ce unui Românú pre terenulú activității literare se póte face: elú a fostú alesú presidentú alú Academiei Române din Bucureșci.

Rádele acestei glorií se resfátaú și asupra nóstrá. Și mándria nóstrá erá îndreptátiá.

Barițiú a fostú unú elevú alú șcólelorú din Blașiú. Aici și-a începutú elú și activitatea s'a publicá în calitate de profesorú. Noi l'amú datú Românilorú. Elú alú nostru este.

Și dacá alú nostru este în primulú locú, atunci se va pricepe, cá și durerea pentru perderea lui a nóstrá trebuie să fie mai alesú.

Cu inimá infrántá stámú la mormintulú acestuí mare bărbatú. Deplângemú cu amarú perderea dînsulú, dar suntemú mándri, cá l'amú avutú și cá alú nostru l'amú pututú numi.

Georgiú Barițiú alias Popú a fostú născutú în comuna Juculú-inferiorú la anulú 1812 în 24 Maiú. Conumele de Barițiú l'a primitú ca școlarú alú gimnasiuluiú din Clușiú. Studiile și-le-a făcutú la Blașiú și la Clușiú. Dupá absolvarea claselorú liceale a fostú primitú la facultatea teologicá din Blașiú, carea o și absolvá cu eminentie din tóte studiile. Dupá terminarea cursulú teologicú de 4 ani, la anulú 1835, fu numitú profesorú de físicá la gimnasiulú din Blașiú pentru cursulú filosoficú de anulú II, cum era împártirea de pre acele timpuri.

În vara anulú acestuia 1835 se ivi epoca hotáritóre a vieții lui Barițiú. Elú adecá la cererea mai multorú Brașoveni s'a decisú a merge pentru a dóua órá la Brașovú, ca în feriile de vará să pregátéscá pre acei băeți, carí aveau de gândú a se înscrie la gimnasiulú din Blașiú. Stima, ce o căștigá Barițiú înainte Brașovenilorú, avu de urmare aședarea lui în Brașovú cu scopú de a organiza acolo o școlá románescá. Aședarea acésta a și urmatú la anulú 1836.

În Ianuariú 1838 Barițiú începe a eda fóea sêptémánalá „Fóea pentru minte, inimá și literaturá“, érá în Martie alú aceluiași anú „Gazeta de Transilvania“.

Și cu acésta se începu viața cea nóuá a lui Barițiú: viața de publicistú. Ce a făcutú Barițiú pre acestú terenú, asta în marginile unui articulú de diárú nu se póte spune. Ajunge a constata, cá elú este întemeiátorulú publicisticii române, care astáđi a ajunsú la o tréptá destulú de înaltá a desvoltárii. Și dacá vomú socoti, cá în ziua de ađt publicistica periodicá este una din puterile cele mai mari din lume, va trebui fără șováire să recunóscemú, cá Barițiú, întemeiándú publicistica románá, a pètrunsú spiritulú timpuluiú și a înzestratú poporulú románescú cu

arma aceea, care chematá este a pregáti isbánde de viitorilú.

Publicistica a făcutú din Barițiú bărbatú politicú, care a luatú parte la tóte mișcárele poporuluiú sêu și care mai multú decátú ori cine a lucratú pentru binele aceluiași poporú.

Nu este nici o mișcare politicá mai însemnatá, la care să nu fi luatú parte până în anii din urmă ai vieței sale. În adunarea naționalá din 1848 de pe câmpulú libertáții a fostú vice-președinte. În tóte conferințele naționale, și în comitetele acestora a jucatú o rolá importantá, adese-ori hotáritóre.

Însá luptele politice nu l'au pututú distra pre Barițiú dela ocupațiunea cea mai plăcutá, dela sciințe. Istoria a fostú terenulú lui predilectú. Activitatea lui pre acestú terenú ne-o vorú pástra pentru tóte timpurile — pre lângá numérosele sale studii publicate în „Fóea pentru minte, inimá și literaturá“ și în „Transilvania“ organulú asociațiunii transilvane — mai virtosú cele trei volume epocale, cunoscute sub numirea „Párfi alese din istoria Transilvaniei pre 200 ani din urmă“.

Pentru meritele sale literare „Asociațiunea Transilvaná“ și în zilele trecute „Academia románá“ l'au alesú de președinte alú sêu, érá multe alte societáti culturale de membru onorarú.

Anii din urmă i-a petrecutú Barițiú retrasú de pre câmpulú luptelorú politice. Avea o singurá îngrijire: Asociațiunea transilvaná și fíca ei resfátatá, școlá de fete cu internatú. Aceste erau pururea în mintea și în inima lui. Cu dragú ne aducemú aminte, cu câtá iubire párintéscá și cu câtú devotamentú petrecea óre întregi în cancelaria Asociațiunii și în internatulú de fete. Mai pre urmă, ca să póta fi necontentitú cu aceste instituțiuni favorite, s'a mutatú în casa Asociațiunii.

Acum s'a stínsú. La mormintulú lui varsá lacrimi amare împreună cu biserica nóstrá „Asociațiunea Transilvaná“, „Academia Románá“ și întregú poporulú románescú.

Ce a rémasú de elú, este icóna perfectá a unui omú consciințiosú, este icóna unui omú, care a implinitú o misiune, tráindú și lucrándú pentru binele și pentru propășirea némuluiú, din care a rêsáritú.

Mângáierea între dureri ne este, cá a mersú să-și íea plata, lásându-ne luminosulú sêu esemplu spre a-lú urma.

În veci amintirea lui!

Matriculele civile.

Înzădară s'au ridicat de la o margine a țerei până la cealaltă cele mai vii proteste în contra reformelor bisericesci-politice promise de actualul guvern liberal. Înzădară au strigat bisericile, că prin aceste reforme se vatămă adâncu conștiința religioasă a credincioșilor. Zădarnice au fost și adunările numeroase ale poporului român, care în reformele proiectate vede un atentat la existența sa.

Guvernul liberal de astăzi, care nu voesc să scie decât de omnipotența statului magiar și de asimilarea tuturor naționalităților nemagiare, nu s'a abătut de la planul său, care poate fi fatal pentru patria noastră.

Două proiecte de legi promise s'au prezentat deja camerei deputaților. Unul tractează despre matriculele civile și celalaltu despre recepțiunea Jidovilor.

Ne vom ocupa astă-dată de improvișarea monstruoasă despre matriculele civile, care dacă se va ridica la putere de lege, va sili pe pruncii noștri să porțe numai acele nume, ce ura de rasă, pofta nesăturată de a se întări cu nimicirea altora, și interesele de stat le va impune urmașilor noștri.

Ministrul de interne nu putea nici de cum să prezenteze un proiect de lege mai neacceptabil decât acesta, care nu delatură nici unul dintre inconvenientele de astăzi, și nemulțămesc pre totă lumea, afară de șoviniști.

Nici chiar certele și frecările provenite din botezarea pruncilor născuți din căsătoriile mestecate nu vor înceta prin proiectul acesta de lege.

Preoții catolici vor sta și pe viitoriu pe baza dreptului natural, care lasă părinților deplină libertate de a-și boteza și cresce pruncii în religie, ce o determină dinșii cu puterea pă-

rintescă dată de Dumnezeu. Protestanții vor reclama pre acești prunci botezați în religie catolică, și vor continua, ca și până acum, a boteza și considera de protestanți pre mulți dintre pruncii aceia, cari după legea civilă ar trebui să fie catolici. Er matriculele civile, întocmai ca și articolul de lege LIII din 1868, nu subministrăză nici un mijlocu la delaturarea acestor frecări continue. Etă unde duce încăpăținarea guvernărilor noștri de a nu recunoște dreptul natural, ce-lu au părinții de a determina ei înșiși religie pruncilor lor. Acești politici mai bucurușu facu felu de felu de experimentări, cari pot fi periculoase pentru patrie, decât să respecte drepturile naturale înscrise de Dumnezeu în sufletul nostru.

Proiectul ministrului de interne, așa precum este formulat astăzi, nu ne dă nici o garanță, că matriculele civile vor fi nisce documente publice într'adeveru demne de credință, așa precum sunt și vor fi și pe viitoriu matriculele bisericesci.

Preotul, care poartă acum matricula bisericescă, fiesce care casu, ce are să-lu inducă în matriculă, ilu cunoscă mai tot-deuna din intuițiune proprie, pentru că elu boteză, elu cunună, și totu elu înmorminteză, precându oficiali, cari vor fi însărcinați cu purtarea matriculei civile, trebe să-și câștige tôte datele dela alte persoane, cari saū din rēutate saū din neglijință nu vor da tot-deuna informațiuni sigure. Afară de aceea preoții sunt crescuți anume pentru a fi purtători de matricule. Despre modul cum au să le porțe, capetă instrucțiunea specială în seminarie. Ei au cunoscințe întemeiate despre dreptul bisericesc și studieză și principiile dreptului civilu, și apoi crescuți fiindu în frica lui Dumnezeu, mai toți își facu conștiință din purtarea

matriculelor. Din contra oficiali civili, cari vor purta matriculele unguresci, nu au nici sciința, nici educațiunea de lipsă pentru un lucru atât de delicat, care tale adâncu în rapoortele private, familiare și materiale ale cetățenilor. Er cine cunoscă ticăloșă administrațiune din patria noastră, — administrațiune, pre care chiar Ungurii au caracterizat-o de asiatică, — își pôte închipui, că în ce mână vor ajunge interesele vitale ale cetățenilor, dependente de nisce documente atât de importante, cum sunt matriculele.

Nu se vor delatura așadară nici frecările confesionale provocate prin ordonanța ministrului de culte și instrucțiunea publică din Februaru 1890, și nu vomu avé nici matricule, în cari să te poți încrede cu totă liniștea.

Vomu avé însă din contra greutatea nouă puse pe capul bietului popor. Înzădară ne spune ministrul de interne, că instituțiunea matriculelor civile va costa numai 800,000 fl. pre anu, pentru că acesta nimeni nu o crede. În proiectul de lege nu suntu provăduți nici măcar atâția purtători de matricule, câți are de presentu singură biserică catolică din Ungaria. De unde putem deduce cu totă probabilitatea, că după unu anu de esperințe va trebui să se duplece numărul purtătorilor de matricule contemplat de ministru. Acesta se va întâmpla cu atât mai virtosu că este cu neputință, ca în câte patru-cinci comune să funcționeze numai câte unu singuru purtătoriu de matricule, precum proiecteză ministrul, de-orece sciutu este, că la noi comunele rară suntu aprupe unele de altele, și pre lângă aceea comunicațiunea în cele mai multe părți ale țerei este într'o stare foarte primitivă, așa încâtă însemneză a chinui poporul, cându se pretinde dela elu, să alerge preste mai multe hotarē, ca

Feuilleton.

Două inele.

I.

„Verișoră dragă, am venit să-ți gratulez. Porți deja inelul?”

„Da. Etă-lu!”

„Minunat! Și ești îndestulată?”

„Sigur. Trebe să intru voioasă în căsătorie. Dar viitorul meu totuși mă neliniștesce, Ano dragă.”

„Te neliniștesce? La douăzeci de ani? Dar pentru ce? Tatăl tău cunoscă și stimăză pre bărbatul, pre care l'a ales pe sama ta. Eră încadrarea chipului lui e chiară aurită, și eu nu pricepu, pentru ce te chinuesci cu gânduri.”

„Pôte că pretind pre mult pentru a fi fericită. Mi-se pare, ca și cându aș avé lipsă de multe de tôte.”

„Du-mi-te, Măgdalino! Dór lucrul de căpetenie este unu bărbat bun. De ce mai ai lipsă, verișoro, spre a fi fericită? Spune-mi-o cu încredere, de cumva nu te sfiesci de cei patruzeci de ani ai mei.”

„Nu, de ei nu am témă, anii tēi se uită printre degete la tinerețele mele. Nici chiar vëlul tău de doliu nu mă sparie. Tu ești o vėduvă amabilă, necasul te-a făcut serioasă și severă numai față cu tine însă-ți. În ființa ta de față pot să ridu și să glumesc și nu te supăr. Dorescu, Ană dragă,

să grăescu cu tine fără de rezervă. Tata nu m'ar pricepe, er mamă nu mai am.”

„Copilă dragă, bucurușu îți voi ajuta, dacă mă vei face încrezută ta.”

„Să povestim dar.”

Vėduva și fata se aședară lângă olaltă pe două scaune. Lumina lămpel cădea pe trăsăturile seriose și regulate ale vėduvei și pe capul blondu al fetel. Diferința de douăzeci de ani era numai pretextu pentru simțimentul de mamă de o parte și pentru iubirea fiescă de alta.

„Să povestim, — dișe Măgdalina din nou. Înainte de tôte mi-ar fi convenit mai bine unu bărbat mai tinēr. Elu e chiar de treizeci de ani. Nu ași și tu, că e prea bėtrănu pre sama mea?”

„Nu, Măgdalino; cu zece ani mai bėtrănu e chiar potrivit.”

„Așa creși, Ano? Așa e, pot să mă înșel. Apoi ași fi dorit să fie brunu.”

„Pentru că e blondu? Nu ași și tu însă-ți, că acestea sunt copilarii?”

„Ba aflu, și de aceea nici nu i-am spus tatei nimica despre ele. Elu m'ar rīde, și eu nu voi să ridă cineva despre ceva, ce se ține de visul meu de fericire.”

„De visul tău de fericire? Se vede că tu ți-ai făcut o iconă a căsătoriei și vei să asameni cu ea realitatea viitoare trăsătură de trăsătură.”

„Chiar așa e. Dar nu mă certa. Cine n'ar fi visat?”

„Da, fiesce cine a visat mai mult ori mai puțin, în asta îți dau tôte dreptatea.”

„Eu visezu acum de doi ani. Până la vrsta de optzeci de ani eram așa de ocupată cu studiile, cătu nu-mi rămănea timp pentru visuri. Imi vine să cred, că crescătorea mea mă grămădia cu lucru anume pentru ca să mă împedecă, să nu-mi compun cee ce dișea ea, că este romanul meu. Dar îndată ce am scăpat de ea și am început a-mi continua în neafinare cultivarea, îndată m'am folosit de ocazie, ca . . . .”

„Să te gāndesci și la alte lucruri.”

„Rēutate! Cu câtă necruțare imi spu adevărul în față! Și eu voiam să-lu împodobesc mai întâi și numai după aceea să ți-lu împărtășesc.”

„Crede despre mine, ce vrei, dar crede și aceea, micuța mea, că te sciut de rost, și lasă dar la o parte ori ce încunjur. Așa e, că tu ai poftă mare de a te mărita?”

„Ai ghicit-o.”

„Doresci, să te măriți mai ales pentru ca să scapi dintr'o casă, în care ți-se pare că viața e prea severă. Tu ai dori să veți lume și să te amusezi?”

„Nu numai pentru asta m'ași mărita. Ești sciut bine, că . . . .”

„Dar totuși, ca să te amusezi. N'ai de loc lipsă, să te aperi. Și eu am umblat pe aceeași cale și-i cunosc tôte cărniturile.”

„Și ămieni totuși dișu, că tu în vrsta mea eră așa de serioasă și cuminte!”

„Fantasia mea pôte că nu era așa de vie ca a ta, dar pe atunci dispuneam și eu de o bună părțică de nebunie. Dar să ne rentorcem la visul tău.”

să insinue îndată casurile de nascere, căsătorie și morțe.

Este deci evident, că matriculele civile voru pretinde dela contribuabili o sumă neasemnată mai mare decât cea proiectată de ministrul de interne.

Fost'a însă de lipsă, ca să se pună această nouă sarcină pre poporele Ungariei? — Nici decum! pentru că matriculele bisericesci au mulțămîtu tôte lipsele cetățenilor atăt din punctu de vedere bisericesc, cât și din punctu de vedere civil și politic. Dar guvernul nostru nu are nici o milă de popor. Ce-i pasă lui de un popor, pre care îl consideră numai de material de amalgamare în elementul magiar? În țara noastră numai un ideal se urmărește: magiarizarea tuturor nemagiarilor, și pentru realizarea acestui ideal chiar și calicirea cetățenilor se consideră de mijloc iertat.

Abstragemu dela mijlocele draconice, ce sunt puse la dispusețiunea auctorității publice pentru a pute escuta legea proiectată, și mai însemnămu numai atăta, că de aci înainte poporul va trebui să se prezenteze înaintea alor două auctorități pentru înmatriculare: înaintea auctorității bisericesci, care va purta și pre viitoru matriculele sale, de cari are neapărată lipsă, și înaintea auctorității civile, care ar pute fi și fără de matricule civile, precum a fost în trecut în decursu de vecuri.

Astfelu poporul se vexază fără de nici o lipsă reală cu atăt mai virtos, că împărțirea cercurilor matriculare proiectată de ministru nu este identică cu împărțirea de astăzi bisericescă. În chipul acesta poporul este vexat, calicit și în urmă magiarizat. Acum întrebămu, că cine să nu se amărăscă, vedendu ce felu de politică se face în patria noastră?

Manifestul sinodului electoral.

„Gazeta Bucovinei” scrie despre acestu act următoarele: „Dătătoare de nădejde și semnu elocuentu despre patriotismul clerului reprezentant al Românilor uniți cu Roma este înțelepciunea și claritatea, cu care clerul a formulat la 5/17 Aprilie unu manifestu, care să arete noulu metropolitu ce dorește acestu cler și popor, pre ce cale poporul și clerul voescă să-l vadă pornit.

„Manifestul este o sănătoasă reacțiune în contra acelei direcțiuni, care s'a înamorat atăt de stranicu de Roma catolică militantă, încăt ea a fost și este gata să îngăduie o știrbire primejdiosă a autonomiei bisericei gr. cat. din Ungaria, — manifestul este în ultima analiză unu protestu în contra sacrificiului minții, în contra sclăviei, pre care Roma catolică voescă să întindă preste tôte regiunile prin religiunea sa.”

Dacă aprețările acestea ale „Gazetei” din Bucovina, care vre să se întrecă cu „Gazeta” din Brașov, nu se înregistrează în numărul 84 alu „Tribunei”, noi nu țicem absolutu nimic. Acum însă cându neadevărurilor publicate de „Gazeta Bucovinei” cu tendința de a nutri în puținii săi cetitori ura în contra Romei, li-se dă prin „Tribuna” o publicitate estinsă și între credincioșii bisericei noastre, datorii suntem să protestăm în contra insultei, ce se face clerului nostru prin cuvintele citate mai sus.

Manifestul nu este îndreptat în contra Romei catolice, pre care toți Românii uniți o venerază ca pre lăganul credinței și națiunii lor, și a cărei credință Românii uniți o mărturisesc cu tărie, ci este îndreptat în contra acelor Magiari, cari din motive politice și cu tendința de magiarizare ar voi să contopescă biserica noastră greco-catolică română în organismul autonomic al bisericei latine-magiare din patria noastră.

Manifestul mărturisescă sus și tare dependența canonică a bisericei noastre „dela Supremul Capu alu Bisericei catolice romane” și în hotărțile acestui Capu adă garanța

cea mai puternică, că unelirile îndreptate în contra autonomiei bisericei noastre nu voru duce la nici unu rezultat. Totu acel manifestu se identifică cu hotărțile Conciliului provincialu întâiu, în cari este definită pozițiunea de dreptu publicu a bisericei noastre și este desfășurată pre largu credința noastră identică cu credința Romei catolice.

Acastă credință, fiindu identică și cu învățatura domnului Christos, a sfinților Apostoli și a bisericei adevărate creștine, nu duce la sclăvie, ci este izvorul adevăratei civilizațiuni și libertăți pre tôte terenele activității omenesci. Despre această ne este o dovadă eclatantă însă și unirea noastră cu Roma, căci numai prin această a început a se trezi conștiința noastră națională amorțită de „ortodoxie”, a se propaga cultura națională și a se nutri aspirațiunile puternice de unitate culturală în sinul poporului român, și s'au pus astfel bazele la starea noastră multu puțin înfloritoare de astăzi și la acea stare, și mai bună, ce o sperăm în viitoru.

Caute frații bucovineni la sclăvia spirituală, socială și politică, ce „ortodoxia” o crează Românilor din Băsarabia, celor din Macedonia, Epiru și Tesalia și celor numeroși și compacți din Sărbia, unde abia se întimpină câte o urmă sa manifestățiune de viață culturală românească. Arunce o privire și la puterea (?) morală, ce o desvôltă libertatea ortodoxă a bisericei din România, și nu-și ulte nici de sôrtea lor proprie din Bucovina, unde este mare pericolul de a-î înghiți și în privința națională „ortodoxia” muscălescă. Aducă-și aminte frații bucovineni și de împrejurarea, că progresul, ce l'au făcut Românii neuniți din Transilvania și Ungaria, este de a se atribui în mare măsură culturei primite din școlile uniților și contactului desu și nemijlocitu cu aceștia, și atunci se voru convinge, că pentru noi Românii uniți este o insultă, cându se presupune, că am fi avut de gându a protesta „în contra sacrificiului minții, în contra sclăviei, pre care Roma catolică voescă să în-

„Eje dar. Am visat, să-mi aranjez o casă chiar după pofta mea. Cu sóra mea nu voesc să locuesc laolaltă nici macar în trecut. Așa ceva m'ar gena și m'ar despoia de neatrnare.”

„De neatrnare? Asta după părerea mea devine forte problematică, îndată ce te vei fi măritat.”

„Te înșeli, draga mea. George e aplicat, să-mi facă întru tôte pe voe. Dar mamă-sa fi va fi în chipul acesta unu obiectu de necas. Elu o iubesce adecă nespusu, și ea e singură și se va face de totu melancolică, dacă nu va vedé qilnicu pe fiul său. De aceea ar fi dorit elu, ca ea să șadă la noi ori cel puțin într'o casă cu noi. Dar asta n'o voescă eu. Ea s'ar vîri nelucetatu între noi, și cându nu voi fi dusă de acasă, mai bucosu petrecu singură numai cu bărbatul meu.”

„Vrei să cercetezi a dese ori societatea?”

„De câte ori se pôte lerna. Vara o voi petrece la băi de mare. Spre nenorocire se pare că George are unu naturelu cam somnoros. Elu imi ceteră nelucetatu despre bucuriile, ce le vomu gusta acasă. Idealul lui e să audă, cum cântă căldărușa de teș, și să povestescă cu doi trei prietini acasă. Minunatu genre acesta, dar nu e destul de amuzant, dacă mă potu încrede în presimțurile mele. Dar asta n'are de a face cu viața mea casnică. Dór și asară m'a asiguratu, că-mi va face întru tôte pe voe.”

„Acum, cându e încă vrăjitu de tine, cred că e hotărît să o facă, dar...”

„Nici unu dar, Anu! De ai vedé florile, cari mi-le-a trimis Ieri! — Spre nenorocire îi place tralul dela țară, ér eu îl uresc. Nu vre nici să audu despre elu.”

„Lucrul devine totu mai pestrițu. Sermanul încă n'a ajuns la sfârșitul jertfelor sale. Îl compătimeșcu.”

„Nici prin minte nu-i trece, să fie nefericit, draga mea. Dela mamă-sa a primit unu dominiu frumos, cam depărșor de aci, dar acela trebuie să-l vină. A vedé anu de anu totu aceiași arbori și a sci, ce mă așteptă în capul fiesce căru și ru de arbori ar fi ceva deprimătoriu și m'ar face nefericit.”

„Asa dar veți vinde dominiul acela frumos?”

„Da, după ce ne vomu fi cununat, nu-mi va lăsa neimplinită nici dorința asta. Cu câtu ai mai multe efecte, cu atăta e mai bine. Bani îi poți spesa în felurite chipuri, care de care mai plăcute.”

„Prea adevărat. Dar spune-mi acum ceva și despre casa ta. Dór imi spuneai, că vei să ț-o aranjezi chiar după placul tău. Lerna vei să te duci în fiesce care sară în societate, vara o petreci la băi, și cred că tòmna vei călători.”

„Fiesce! În fiesce care anu. Lui George adevăratu că-i place să șadă acasă, dar îl voi desvôta eu de plăcerea asta. N'am lipsă, să îmbătrinesc înainte de vreme nici macar în năravuri. Are să mă pörte prin tôte țerile, cari le-a cercetat elu până acum, și are să fie cel mai amabilu soț

de călătorie. — Nu ași și tu, că o viață ca asta e plină de farmec?”

„Esteriorul lui e elegant, și asta e lucrul de căpetenie! Trăsăturile i-să fine, përlu îi e frumos—”

„Numai de ar fi negru!”

„Copilă ce ești!”

„Ai tótă dreptatea, mintea imi umblă totu numai după nebuni, precându tata a descoperit pe sama mea o comoră. — Da, se pare că e o adevărată comoră. Elu a fost unu fiu așa de bun! Trăia numai pentru veduvita sa mamă.”

„Sci tu, Măgdalino, că tu ai făcut unu nimeritoriu forte mare în loteria, dela care atrnă fericirea vieții? Bărbatul e de-a rîndul și față cu soție-sa așa, precum era față cu mamă-sa.”

„Da, și apoi a și promis, că va face ori și ce, numai să mă scie fericit. Pentru promisia asta nu sci, cum să-i mulțamesc. Elu nu mă va supăra nici odată.”

„Măgdalino, pricepi tu, cum ai să te porți în schimb pentru bunătatea asta a fiitorului tău soț?”

„N'am să abusez de ea.”

„Asta ar și fi egoismul cel mai grosolan.”

„Ce vorbă hidă! Gândesci tu, că eu voi fi capace să am numai grijea mea?”

„Nu, în teorie nici decum. Dar unu cap de două dec de ani nutrește une ori iluzii șode! Veți, Măgdalino, tu vei iubi multu pe fiitorul tău soț, după ce elu

tinând preste toate regiunile prin religiunea ei". Românii uniți, cari au învățat de la Roma a ține strâns la religiunea creștină și a se jertfi pentru libertate, și cari și în timpul din urmă totu pentru libertate au umplut temnițele în număr preponderant, nu au lipsă să se inspire de principiile de libertate propagate din Moscva și Fanarū.

Revistă bisericescă.

Roma.

Sfinția Sa Leon XIII a primit în 25 Aprilu pre peregrinii boemi conduși de principele Zdenko Lobkovitz.

Împăratul Germaniei din incidentul vizitei făcute Sfinției Sale Leon XIII a acordat secretărilor de stat al Vaticanului cardinalul Rampolla ordinul Vulturului negru. Tote diarele privesc în această distincțiune înaltă o probă despre raporturile amicale între Vatican și imperiul german. Cardinalului Ledochowski, care pre timpul Kulturkampf-ului a fost silit să parăsescă scaunul arhiepiscopesc de Posen, i-a donat împăratul o tăbăchieră lucrată cu multă artă și provădită cu portretul său, dicându-i: „Nu este adevărat, că cele trecute s'au dat uitării?”

În 27 a primit Sfinția Sa cu ceremonialul îndatinat la primirea membrilor din familiile domnitoare pre marele duce rusesc Vladimir și marea ducesă Maria Paulovna.

†

Cardinalul Sepiaci.

Cardinalul arhiepiscop de Perugia Aloisii Sepiaci a reposat pre neașteptate în 25 Aprilu în Roma. Elu s'a născut în 12 Septembrie 1835 în Cartiglione, a fost călugăr de ordonul S. Augustin, la demnitatea de cardinal a fost înăl-

deja de acum și-a câștigat simpatia în măsură așa de mare.

„Da, da! Nicu nu mă mai uită la altul. Numai de elu imi place.”

„Bine, bine, dar cu tote astea i-ai pute causa multă supărare.”

„Eu? Cum așa?”

„Fără ca să bag de samă. Dar nu voiu să te moralizez, ci te admoniez ca o prietină de patru decu de ani!”

„Cându voiu fi și eu de patru decu —”

„Dar după ce ești numai de două decu, și-ai face o propunere.”

„Să audim.”

„George, precum mi-ai spus, are să mergă pe două săptămâni în Anglia.”

„Da! — Afacerile acelea! Atăta prosă!”

„Dar după ce nu va fi aci, nici nu te va cerceta, nici nu-ți va trimite flori, și așa nu te lăgă nimica de casă. Voiu ruga pe tatăl tău, să-mi fi sora de călătorie. Voiu să cercetez două verișore de ale fericitului meu Ioan. Fiesce căreia i-am promis câte o săptămână. Ele te cunosc din epistolele mele și doresc să te vadă și în persoană. Te vor primi deci cu brațe deschise. Acolo vei face cunoștință cu două vieți casnice foarte deosebite, și asta va fi de mare interes pentru tine.”

„Cătu ești de bună! Dar grăesce încă acum cu tata!”

Și în ziua următoare cele două verișore călătoriau către Meaux, ca acolo să cerceteze familia Bléville. La întorcere voiau să se oprască pe o săptămână în castelul, în care ședea familia Blondel.

țatū la 14 Dec. 1891 și a funcționat ca prefect al congregațiunii peregrinajelor și a sacrelor relicui.

Francia.

Catolicii francezi au dat în zilele trecute un banchet în Toulouse în onora bărbatului lor de stat Piou. Cu ocaziunea acasta a ținut Piou o vorbire, care a produs mare senzație în tota Francia. Elu a ăisut între altele: că bărbatii conservativi nu mai pot continua lupta sterilă contra forme de stat republican, pentru aceea dănsul (ore cându conducătorul al partidului monarchist) acum se alipește sincer de republică; că nu a vorbit totu așa și în 1889, causa a fost, că pre atunci încă nu s'a pronunțat Pontificale Leon XIII asupra raporturilor dintre religiune și forma civilă de guvernare. Apoi arată, că restituirea păcii religioase este o necesitate arădătoare. Parola catolicilor la nouele alegeri are să fie a scote afară din parlamentu cătu se pôte pre mai mulți radicali. Să se constituie o partidă puternică din elementele moderate, cari apoi să eschidă pentru tot-deuna dela cărmă pre radicali și socialisti. Prin acasta voru merita conservativii recunoștința patriei și voru da probe despre simțimintele lor democratice nefalsificate.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Majestatea Sa Monarchul a sosit în 4 a c. în Budapesta și a fost primit cu ovațiuni extraordinare.

Camera deputațiilor se ocupă cu desbaterea proiectului de lege despre salarisarea învățătorilor populari. Contele Apponyi în discursul ținut se declară pentru minimul salariului de 400 fl. fiindcă de o camdată nu se pôte mai

Catedrala lui Bossuet din Meaux îi plăcu Măgdălinei nespuse de tare, și de asemenea și parcurile cele umbrase ale cetății. Dar ceea ce-i plăcu mai tare, era pururea drăgălașa și vioasa dămnă Bléville impresurată de miile de perplexități ale unei economii cam complicate.

Ținera dămnă era foarte prietinosă, și asupra Măgdălinei făcu decu impresia cea mai plăcută cunoștința, ce și-o câștigă aci despre o viață casnică nu în doi, ci în șese, căci dămnă Bléville mulțămia nelucetată lui Dumneșu, că i-a dăruit patru copii. Așa începu a se țese între ele un fel de intimitate, ce-și împărtășia foarte bucuros impresiile imprumutate. Familia era cu stare, dar starea asta atrna mai ales dela oficiul domnului Bléville. Acesta putea să fie strămutat în ori care și în altă stațiune. Viața asta nomadică a împărtășit caracterul dămnă Bléville unu ceva, ce samănă a pasere, carea șede pre crângă și e pururea gata să sbore. Ea trăia numai pentru soțulu său și pentru copiii săi, și ori unde se aședa, pretutindenea se privia de călătorie, dar cu tote acestea era veselă ca paserea de pre crângă. Locuitorilor din Meaux le era recunoscătoare, pentru că au primit-o cu atăta bunăvoință, și unde dămnă Bléville se vârșiau împreună vre-o filantropie, acolo era și dămnă Bléville cu trupul cu sufletul. Dar cu tote acestea nu-și uita nici odată, că ea nu e legată de Meaux, ci are să fie acasă, ori unde va chema oficiul pe bărbatul ei.

(Va urmă.)

mult; impută guvernului, că e prea slab față cu agitațiunile de naționalitate, și ăice, că unitatea națională trebuie creată pre ori ce teren. Între mijlocele unității naționale magiare locul primu îl ocupă politica culturală atătu în instrucțiunea populară cătu și în cea medie; dlă conte mai afirmă, că în școlele naționalităților se face agitațiune contra statului, și pretinde, ca procedura disciplinară să se lea din mâna auctorităților confesionale.

Ministrul Csaky spre a mulțami pre opoziționalii promite, că școlele confesiunilor după trei admonițiuni se voru pute închide. Minimul de 300 fl. s'a statorit din considerațiune față cu confesiunii, cari aduc forte mari jertfe în interesul instrucțiunii.

Anglia.

După desbateri îndelungate camera englesă a primit și în a doua cetire cu 347 contra la 304 voturi bilul home-rule, prin care se asigură autonomia Irlandei. Acum se trece la desbaterea specială a bilului, care a fost fixată pre 4 a c.

Bilul a fost combătut cu vehemență de oratorii opoziționali, cărora răspundându-le bătrănelu Gladstone de nou a dat espreziune principiului, că o țară nu pôte fi guvernată în contra voinței majorității preponderante a poporului. — Barēmū de ar înțelege și guvernul unguresc acestu principiu sănătos.

Bilul home-rule pôte că cu unele modificări va fi primit și în desbaterea specială de către camera comunelor, dară probabil va fi respins în camera Lordilor, și va trebui apoi să fie de nou supus camerei de jos spre aprobare. Gladstone cu energia și abilitatea sa va esopera — deși luptându cu mari greutăți — prefacerea bilului home-rule în lege, și acasta va forma coróna activității lui politice.

Germânia.

Deputatul antisemit Ahlwardt a afirmat, că poporul german ar fi fost înșelat cu mai multe milioane de marce cu ocaziunea transacțiunii în afacerea căilor ferate române. Ca înșelători principali sunt acusați: reposatul capitalist Bleichroeder, Hansenmann mare capitalist, și actualul ministru de finanțe Miquel, care pre atunci era directorul la societatea „Disconto-Gesellschaft”. Ahlwardt își basază acusa pre unele acte câștigate dela unu funcționar destituit al societății.

Față de acusele lui Ahlwardt ministrul Miquel spune, că pre la ani 70 Strousberg cu o companie de acționari s'a obligat a construi câteva sute de kilometri de căi ferate în România, dar neputându-l construi, guvernul român a voit să confisce linia deja construită. Capitalul versat până atunci de companie era perdat, dacă firmele Bleichroeder și Disconto-Gesellschaft nu s'ar fi îngrijit de terminarea liniei ferate începute. Căile ferate construite mai târziu au fost răscumpărate de statul român, cu care ocaziune capitaliștii germani au făcut unu bun câștig.

Spre a examina actele de corupțiune procurate de Ahlwardt s'a esmisit o comisiune. Actele examinate până acum mai toate sunt copii defectuoase și nu probază cele susținute de Ahlwardt.

Reichstagul a votat legea contra usurei.

Rusia.

Presă rusescă scrie cu multă plăcere și satisfacțiune despre împrejurarea, că Monarchul nostru a vizitat pre ministrul de externe rusesc Giers cu ocaziunea petrecerii acestuia în Viena. Deși visita s'a făcut numai din curtoasie, totuși este privită și ca un semn al bunelor relațiuni dintre Austro-Ungaria și Rusia și prin urmare ca o nouă garanță a păcii.

Cunună eternă

Întru memoria lui Grigore T. Brătianu, multă regretatului președinte al Ligii culturale.

Apel către toți Români.

Lacrimile cu cari Români din toate părțile au scaldat mormântul acestui apostol, care își consacrase toate puterile sale spirituale și materiale numai pentru înflorirea înaltei instituțiuni în fruntea căreia se afla, a probat în mod strălucit, că în poporul nostru este astăzi viua conștiință de datorințele sale de recunoștință și de venerațiune față cu nobilii săi binefăcători.

Sinceritatea durerii și jalei generale însă ne dovedesce tot-de-odată lămurit, că pierderea ce am îndurat a fost pre cât de neașteptată, pre atât de greu simțită, și că și mai greu va pute fi acoperită. Și cu totu dreptul trebuie să fim cuprinși de această tristă presimțire, cându chiar numai un moment ne cugetăm la importanța unității culturale a unei națiuni ca a noastră, izolată în mijlocul elementelor etnice celor mai străine și mai felurite, și cu atâta încordare salvată din învâlmășala timpurilor furtunoase, și cându ne cugetăm, câtu de rari sunt bărbații trimiși de providență ca înzestrați cu atâtea calități înalte să potă purta cu demnitate stindardul acestei unități.

Întreba-ne-vom însă acuma, oare meritele recunoscute după morțe ale unui astfel de bărbat pot fi ele respătite numai cu lacrimi, cu doliu, numai cu elogiuri fie ele câtu de puternic simțite? Noi cei-rămăși în viață, cari ne ținem în dreptu a intra în moștenirea bogată a inimei și sufletului său suntem chemați a alcătui istoria modernă a nămolului nostru, credem că avem datorința să lăsam posterității câteva pagini dedicate unei figuri atâtu de mărețe. Avem mai cu samă datorința ca prin fapte să eternisăm, și prin acesta să venerăm amintirea celui ce totu prin fapte mari și-a împletit cununa de lauri neperitoare.

Așa s'a făcut istoria nămurilor mari și luminate. Nu monumntu costisitoriu, de care să se isbescă valurile vremii, nu statuă de marmură nici de bronzu voim să-i dedicăm, ci un momentu voim pre care totu Românul să-lu potă privi și admira, dela care tot și tot-deuna să se potă inspira și care să strălucescă în toate locurile unde e nevoie de lumină. Voim un monumntu, care să presente în modul cel mai fidel ființa și trăsăturile celui reprezentat prin el.

Drept-aceea noi studenții români dela universitatea din Viena în adunarea noastră

din 5/17 Martie a. c., ținută din incidentul morții lui Grigore T. Brătianu, am luat cu mare însuflețire hotărârea unanimă ca în semn de înaltă iubire și venerațiune să facem o cunună eternă, întemeiând o fundațiune, care, născută din contribuiri benevole ale tuturor Românilor din cadrele Ligii culturale și sub administrarea ei, va fi destinată ca promovând învățmintul național român în Austro-Ungaria să contribue la salvarea culturii și elementului român în locurile cele mai periclitate de influența culturii străine. Această fundațiune va purta numele „Grigore T. Brătianu.”

Apelăm deci prin acesta la inimile nobile ale tuturor Românilor, la părinți și frații nostri cu rugarea ca să contribuie fiece care cu obolul său spre atingerea scopului nostru. Ne adresăm din nou către toți aceia, cari de atâtea ori și cu atâtea căldură au îmbrășat și încurajat întreprinderile noastre ale tinerimii în interesul culturii noastre naționale. Garanță sigură am avut și vom avea tot-deuna în poporul nostru redșteptat, garanță avem în măreția scopului ce-lu urmăm. Spriginul cel mai puternic ne vor fi toți cari se închină ideilor idealului pentru care s'a luptat Grigore T. Brătianu.

Viena, 19/31 Martiu 1893.

Din încredințarea adunării ținută în 18/30 Martiu a. c. a studenților români din Viena.

Drd. med. Liviu Tilea, Drd. med. I. Anca,
Drd. med. Lupu Teofilu,

cand. phil. Pomp. Danu, stud. jur. Iuliu Maniu.

NB. S'a trimis în toate părțile liste de contribuiri. Celu ce nu va ajunge din întâmplare la o atare listă, să binevoescă a trimite suma respectivă la adresa: Drd. T. Liviu Tilea în Viena-Währing Antonigasse nr. 12. II. St. Th. 10. — Totu la această adresă sunt a se trimite și listele de contribuiri împreună cu banii colectați, cel mult până la 1 Iunie a. c. Sumele intrate împreună cu numele tuturor colectanților și contribuitorilor se vor publica în zărele române.

Dispozițiile speciale relative la detaliurile fundațiunii se vor statori după terminarea colectelor, și de asemenea se vor aduce la cunoștința generală.

Mulțămita Sfinției Sale.

Pre cându peregrinii nostri petreceau în Roma, M. On. prof. Ioan Germanu a trimis Sfinției Sale următoarea telegramă de felicitare:

*Sfinției Sale Sumului Pontifice
Leonu XIII.*

în Roma.

Preafericite Părinte!

Cându cete numeroase de peregrini din totă lumea creștină alergă pre întrecute la Roma, urbea eternă, lăganul culturii și civilizațiunii creștine, spre a Vă aduce tributul de pietate și venerațiune din incidentul iubileului de 50 ani al înțeleptei și glorioasei arhipăstoririi; și noi corpul didactic greco-catolic român din opidul Blăși în Transilvania, reședința Mitropolitului gr-catolic de Alba-Iulia și Făgăraș, cari din cause binecuvîntate nu am fost fericiți a participa în în persoană la acelu act memorabil și unic în istoria bisericii noastre, ne-am ținut de cea mai sfântă datorință a Vă transmite prin firul telegrafic sentimentele noastre cele mai profunde, puresc din adâncul inimelor noastre, dorindu-Vă dela bunul Dumnezeu înca mulți și fericiți ani, ca să puteți conduce

naea mistică a Sântului Petru la limanul dorit, spre gloria lui Dumnezeu și salutea filor credincioși. Blăși, 1 April 1893. *Ioan Germanu*, în numele corpului didactic.

La felicitarea asta a sosit următorul răspuns:

Signor Giovanni German

Balázsfalva.

Santo Padre accolse benevolente filiali sentimentii di cotesto corpo didattico, ringrazia per anguri espressigli, manda apostolica benedizione.

Cardinal Rampolla.

Eră la telegrama de felicitare, ce a trimis-o Sfinției Sale în numele unui număr considerabil de credincioși dl Teodor Onisoru, a sosit următoarea mulțămită:

Signor Teodoro Onisor

Balázsfalva.

Santo Padre accolse auguri e omaggi espressi, inviatiagli telegramma ringraziando benedice

Cardinal Rampolla.

Noutăți.

Morțe venerabilului G. Barițiu a produs în Blăși o consternare adâncă. Curând după primirea durerosei faime s'a înborat flamure de doliu la Redacțiunea „Unirii”, la Seminarul teologic (al cărui alumn a fost defunctul în anii scolastici 1832/3—1834/5), la Institutul preparandial și la Internatul „Vanceanu” de băieți, eră în ziua următoare s'a mai pus stindarde negre la Internatul „Vanceanu” de fete și la Gimnaziul superior, unde a funcționat repozitul orecând ca profesor.

Promosiune. Dl *Liciniu Popu*, alumn al Colegiului S. Atanasii din Roma și Dr. în Filosofie, după ce a trecut cu succes strălucit esamenele, a fost promovat în 26 April a. c. la gradul de doctor în S. Teologie. Promovatul este fiul vicēpopului nostru din M.-Uiora. Primescă tinerul doctor cele mai căldurose felicitări.

Promovări în armata comună. Generalul maior *Teodoru cav. de Seracin*, comandantul divisiunii de infanterie Nr. 25 a fost înaintat la rangul de *locotenent-majoral*; maiorii *Mihailu Ioanovici* dela reg. de inf. Nr. 63, *Ioan Rusu* dela reg. de inf. Nr. 98 și *Mihailu Noac* dela reg. de inf. Nr. 72 au fost numiți *colonel-locotenenti*; căpitani de cl. I. *Paulu Munteanu* dela reg. de inf. Nr. 31, *Florianu Vulcu*, reg. inf. Nr. 36 și *Ioan Petrovici* reg. de inf. Nr. 64 au fost promovați de *maiori*; căpitani de cl. II. *Nicolau Matoru* reg. de inf. Nr. 51, *Iosif Boncu* reg. de inf. Nr. 91, și *Iosif Marcu* reg. de inf. Nr. 77, au fost numiți *căpitani de cl. I.*; locotenenti *Iosif Martinu*, reg. de inf. Nr. 11, *Eugenu Rosca*, reg. de inf. Nr. 31, au fost înaintați *căpitani de cl. II.*; sublocotenenti *Toma Filipescu*, reg. de inf. Nr. 70, *Demetriu Herbay* reg. de inf. Nr. 82, *Alexandru Bălesu* reg. de inf. Nr. 62, *Vasilie Blanusu* reg. de inf. Nr. 53, *Iuliu Chilianu* reg. de inf. Nr. 45 și *Antoniu Popu* reg. de artilerie Nr. 81 au fost promovați *locotenenti*; medicii superiori *Dr. Petru Todorescu* și *Dr. Aureliu Anca* au fost numiți *medici de regimentu cl. II.*, eră medicul de corvetă, *Dr. Eudociu Procopovici*, medic de fregată.

În carceră. Domnul *Andrei Baltesu* și *Ioan Popa Necsa*, condamnați în ultimul proces de presă al „Tribunei”, și-au început închisoarea în carcerul ordinar din Cluș.

Pentru procurarea de recuise, stéguri flamure, policandre, albituri, obiecte pii, icone și cărți bisericesci recomandăm institutul de artă a lui **Süts și comp.** din **Buda-pesta**, cari la dorință trimit gratis catalogul prețurilor.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Conștiința publică bisericească despre natura sfintei Uniri dela începutul până astăzi, și „alianța” domnului Densușan.

(Continuare.)

3. S. Unire în școlă și literatură. Suntem de firma convingere, că însuși dl Densușan va concede, că în școlile bisericești românești unite a trebuit să se propună totdeauna până la Mitropolitul Vancea aceea credință, carea o a mărturisit această biserică și nu alta.

Acum dacă de o parte ar fi de lipsă, eră de alta nu ne-am teme, că vom fi prea lungi, am putea lua pre rindul toate catechismele bisericești noastre începând dela cele mai vechi până la cele edate sub Mitropolitul Vancea spre a arăta, că în aceea ca credință a bisericești românești unite s'a propus totdeauna credința „sfintei biserice catolicești a Romei”, carea e și în sinodul provincial din 1872 ținut sub Mitropolitul Vancea. Mai cu samă pentru scurtime însă ne marginim mai întâi la un singur manual de religione propus în școlile noastre înainte de Mitropolitul Vancea. Și acesta este manualul de religione, din care a învățat dl Densușan, și din care i-a propus religionea ca student de a cincia clasă gimnazială în Blăși în semestrul al doilea al anului școlastic 1861/2 sub Mitropolitul Șulutu profesorul de religione Iosif Tarța. În manualul acesta în § 17 a învățat dl Densușan, „că biserica adevărată a lui Isus Christos e biserica catolică, căci numai ea e întocmită tocmai așa, după cum se știe, că a întocmită Mântuitorului biserica, ce a fundat-o”. Acesta nu o a putut învăța dl Densușan în Blăși, decât pre basa conștiinței publice bisericești, că credința bisericești românești unite dela 1698 în căce este credința „sfintei catolicești bisericești a Romei”, singura „biserica adevărată a lui Isus Christos”.

Ne mirăm foarte tare, cum de dl Densușan nu inculpă și pre Mitropolitul Șulutu, că a permis profesorului Iosif Tarța să-i propună în școlă, „că biserica adevărată a lui Isus Christos e biserica catolică”, după ce inculpă pre Mitropolitul Vancea cu sinodul provincial din 1872, care în acest sinod nu a făcut alta, decât a codificat și mărturisit credința bisericești aceia, despre carea dl Densușan încă sub Mitropolitul Șulutu a învățat în școlă dela profesorul Tarța, că „e biserica adevărată a lui Isus Christos”. Dacă sinodul din 1872 cu Mitropolitul Vancea mărturisind credința acestei bisericești a „stricat legea strămoșească” după dl Densușan, atunci stricat a fost „legea strămoșească” și în manualul de religione, ce l'a învățat dl Densușan la 1861/2, căci manualul acesta nu i-a propus, că „sfânta biserica catolică a Romei” este „aliată” dl Densușan, ci că dl Densușan este „mădulari” al acestei bisericești, „biserica adevărată a lui Isus Christos”.

Dl Densușan însă nu inculpă pentru acesta pre Mitropolitul Șulutu, nu pentru că nu vre, ci pentru că și-a uitat ce a învățat în școlă la Blăși din religione ca gimnastu. Și apoi s'a crezut destul de tare spre a putea scrie despre lucruri bisericești și de credință, fără de a mai resfoi odată cărțile, ce le-a învățat ca gimnastu. Act este apoi greșala dl Densușan, că s'a simțit destul de tare, cu toate că a uitat și ce a învățat ca student. De era cu mai puțină încredere în puterile și cunoștințele sale, atunci înainte de a se apuca să sustină în public o țesă ne mai audită, ar mai fi resfoit încă odată barēm manualele de religione, ce le-a învățat, și apoi s'ar fi apucat să probeze, că un bărbat epocal ca Mitropolitul Vancea la olaltă cu lamura clerului din cele 4 diecese în sinodele provinciale dela 1872 și 1882 ne-a stricat „legea strămoșească”. Prin încrederea prea mare în sine însă și alți bărbați mai mari ca dl Densușan au ajuns la — absurdități.

În biblioteca Seminarului archidieceșan din Blăși se află până în ziua de astăzi o mulțime de manuale de școlă, din cari s'a propus dogmatica sau știința credinței teologilor din acest seminar încă din secolul trecut dela începutul lui. Și ce manuale sunt aceste? Manuale în limba latină, din cari se propunea știința credinței nu numai în Blăși, ci și în seminarele catolice de prin Germania, Franța, Spania și Italia. Tote tractează științifice pentru școlă credința „sfintei catolicești bisericești a Romei”, carea o profesau Românii uniți laolaltă cu Germanii, Italianii, Spaniolii și Francesii. Tote tractează credința cuprinsă în mărturisirea credinței după formula preșcrisă de Papa Urban VIII, carea o a poștit Mitropolitul Vancea cu sinodul dela 1882 dela toți membrii sinodelor. Tote cuprind credința de atunci a „sfintei catolicești bisericești a Romei” codificată în sinodele provinciale din 1872 și 1882.

Pre multe din manualele aceste este scris și numele seminaristului, ce l'a folosit. Și dacă dl Densușan le-ar căuta, forte credem, că între acești seminarisți va afla și pre vre-unul din strămoșii săi. Atunci de sigur l'ar cuprinde mirarea, că „strămoșii” săi au profesat credința aceea, carea o a profesat și Mitropolitul Vancea cu sinodele dela 1872 și 1882.

După ce dl Densușan însă nu a căutat nici manualul, din care însuși a învățat religionea, așa am poști prea mult, dacă am poști să fi căutat și manualele, din cari a învățat teologia strămoșii săi. Căci de făcea acesta, atunci de sigur nu scria ce a scris.

Manualele aceste însă nu sunt altceva decât manifestarea cea mai luminată a conștiinței publice bisericești în vechiul trecut și în acesta, că s. Unire a fost și este o unire dogmatică în aceeași credință cu „sfânta catolică biserica a Romei”.

Conștiința publică însă despre natura sfintei Uniri ca o unire dogmatică cu biserica Romei a fost totdeauna așa de puternică în biserica noastră, cătu tractării științifice a celor 4 puncte de divergență i-s'a consacrat și o literatură ore care bisericești în clasele mai culte ale clerului nostru. Vom aminti numai ceva din literatura acesta.

Călugării din Blăși în secolul trecut scoseră la lumină o cârtică mică numită „Flosculus veritatis”, care în scurt timp își câștigă renume european înaintea teologilor. În cârtica acesta călugării cu multă agerime probază adevărul celor patru puncte din cărțile noastre rituale comune cu greco-orientalii.

Cum a putut ajunge călugării din Blăși la idea curiosă, să probeze adevărul celor 4 puncte chiar din cărțile noastre rituale, dacă ei ca Români uniți n'au primit după dl Densușan cu ocaziunea unirii nici una din dogmele aceste patru, ce le profesază „sfânta catolică biserica a Romei”? Dora ca „aliată” ai bisericești Romei n'au mers cu servilismul până acolo, ca în favorul acestei bisericești să probeze din cărțile noastre rituale, că sunt adevărate cele patru puncte, în cari ei însiși nu credea, necredând în ele nici biserica românească unită?

Dl Densușan, ca să-și mântue bizara sa țesă, poțe că ar fi gata să meargă până acolo, cătu din bărbații aceștia veneranți, „a căror nume și erudițiune era cunoscută dela mare până la mare,” să facă nise suflete servile fără de nici o conștiință de demnitatea proprie și a bisericești unite.

Au probat însă acești veneranți bărbați în „Flosculus veritatis” din cărțile noastre rituale adevărul celor 4 puncte, fiind că trăiau în mijlocul conștiinței publice bisericești, că dela Unire încăce Românii uniți profesând întrăg credința bisericești Romei profesază și cele 4 puncte.

Analogu cu „Flosculus veritatis” este eruditul op intitulat „Despre schismaticia Grecilor” și „Despre articulusurile de price”

de învățatul călugăr din Blăși Gerontiu Cotorea, cari în parte până în ziua de astăzi se află în manuscris în biblioteca basilicilor.

Totu urmând conștiinței publice bisericești despre natura sfintei Uniri ca o unire dogmatică cu Roma, a scris și Mitropolitul Șulutu opul său despre Primatul Romei, în care cu erudițiune multă mai frumoasă decât cum ar aștepta omul dela un bărbat, care a petrecut mai mult în cura animarum, probază Primatul Romei din canoanele, sfinții Părinți orientali și din cărțile noastre rituale. Opul se află până în ziua de astăzi în biblioteca Șulutană din Blăși. Dacă după dl Densușan Mitropolitul Vancea laolaltă cu sinodele din 1872 și 1882 mărturisind credința „sfintei catolicești bisericești a Romei” ne-a „schimbat legea strămoșească”, atunci toți aceia propunându, apărându și dovedind adevărul acelei credințe mult înainte de 1872 și de Mitropolitul Vancea, ne-au „stricat legea strămoșească” mult înainte de el, ceea ce dl Densușan ca istoric totuși ar trebui să o știe.

4. Clerul și poporul nostru. Condițiunea politică a s. Uniri după manifestul din 1698 a fost, că Românii uniți „cu acele privilegii vor să trăiesc, cu cari trăiesc mădulările și popii sfintei catolicești bisericești a Romei”. Prin condițiunea acesta Românii uniți au fost în credință, că „mărturisindu-se mădulari ai sfintei catolicești bisericești a Romei” aparțin de aci în colo unei bisericești recepte în țară, și așa au să se bucure de toate privilegiile, de cari se bucura aceeași biserică. De unde în continuu pre basa împrejurării, că sunt acum „mădularele” unei bisericești recepte, au poștit totu într'una, ca să se bucure de privilegiile acestei bisericești. Pre basa acesta stău toate reprezentările Românilor uniți făcute la curte în cauza scutițelor, pre basa acesta stă totă activitatea și trepădarea neobosită a episcopului Clain, ca Românilor uniți să li-se dea, ce li-s'a promis cu ocaziunea unirii. De aceea, că să fi cerut vre-odată Românii uniți împlinirea condițiunii politice a unirii pre basa, că nu sunt „mădulari ai sfintei catolicești bisericești a Romei”, ci „aliată” ai aceleia, nicăiri nici cea mai mică urmă. Ba s'ar fi făcut și de risu pășind înaintea Calvinilor cu un atare motiv.

Ce urmază de aci? Evidentă aceea, că conștiința publică a clerului și a poporului românesc unit era, că ei rezervându-și ritul și disciplina orientală profesază credința bisericești catolice, care era receptă în țară, și așa trebuiesc să se împărtășesc de toate privilegiile acestei bisericești. Cum s'a putut însă nasce conștiința acesta, dacă ea nu-și are izvorul în însăși unirea dela 1698, nu va putea arăta nimeni. Asemenea nu va putea arăta nimeni, că dacă la 1698 condițiunea politică a unirii a fost după dl Densușan numai condițiunea politică a unei alianțe, atunci cum de totuși curând după aceea, când Românii uniți au început a cere împlinirea condițiunii aceleia, nu o aduc înainte de loc ca condițiune de alianță, ci ca condițiune de unire dogmatică.

Cu deosebire însă poporul desavueză fără îndurare pre dl Densușan. Știut este, că și din cler, dară mai cu samă din popor s'au opus mai mult sfintei Uniri dela început. Dacă s. Unire n'a fost dogmatică, ci alianță politică, atunci totă opoziția Românilor acestora n'ar ave nici un înțeles. Căci ei prin „alianța” acesta rămăneau după dl Densușan în totă credința, ritul și disciplina veche fără de nici o schimbare. De altă parte însă căpătau toate privilegiile unei bisericești recepte. O atare alianță a o respinge în împrejurările de atunci ale Românilor era o adevărată nebunie. Și destul Român totuși au respins-o. Pentru ce? Pentru că șiau, că nu e o alianță politică, ci o unire dogmatică, prin carea rămăne-le ritul și disciplina, trebuiesc să primescă dogmele „sfintei catolicești bisericești a

Români", și asta, Dumnezeu știe, din ce cauze, nu se unia cu conștiința lor.

Ba cei ce n'au primit s. Unire, sau mai târziu au căzut dela ea, au mers și mai departe. Și-au zidit adevărate biserici diverse de ale uniților, și și-au adus preoți diverși de ai acestora. O au făcut ore acésta numai pentru aceea, că pașul politic, alianța politică a uniților nu le convenia? Dacă între ei și uniți n'ar fi fost decât divergența politică cu privire la o alianță, nici când nu și-ar fi edificat biserici diverse nici nu și-ar fi adus preoți diverși. Ci le-au făcut acestea, pentru că șiau, că între ei și uniți este divergență dogmatică sau de credință, sau cu alte cuvinte, pentru că șiau, că s. Unire n'a fost o alianță politică, ci o unire dogmatică.

Tot așa așemenea a purces și poporul unită. S'a separat de cel neunit cu bisericile și preoții. Ore pentru ce? Dora pentru că erau mănosi pre cei neuniți, că aceștia după dl. Densușan fără de a schimba nimic în credința lor și nici în rit și disciplină, ci rămânând pre lângă „*tota legea noastră*” nu voiau să primescă „*privilegiurile*”, ce li-se promisera în urma alianței dmsului? Credem, că dl. Densușan pre Români, uniți și neuniți, nu-i va ține de așa răutăcioși, cât din motivul, că unii doriau „*privilegiurile*” și alții nu, să se separeze de oaltă cu preoții și bisericile. Câte biserici românești unite și neunite și preoți uniți și neuniți au fost în Transilvania și Ungaria, toate și tot ilu desavueză pre dl. Densușan cu alianța lui.

(Va urmă.)

Dionisiu și Sibille.

Scene din timpurile Cesarilor de Miles Gerald Keon.

(Continuare.)

„Permite-mi, să te faterumpă pre un moment,“ duse Domițiu Afer ridicându-se. „Eu nu înțeleg, ce are a face acésta furnisare, ce trece din ném în ném și formează basa credinței evreiesci, — nu știu nici ce vrei să ții despre existența sau neexistența unui deū absolut, și tot așa de puțin te înțeleg despre partea ființei noastre, ce spui, că e nemuritoare.“

„Acéști șir de idei, ce isvoreșc una dintr'alta, le vei pricepe îndată, când îți voi spune, că numai ființa supremă, ce va sosi între noi, le va lumina,“ răspuse Dionisiu. „Când privești fața lumii de acum, mă revoltă de colorea ei îngrozitoare. Dar un glas intern îmi spune, că așa cum este, nu poate să mai rămână. Credința acésta, că noi suntem acum la sfârșitul unei perioade, lungă de mii și sute de ani, care acum se termină spre a se începe era adevărată și bună a vieții, îmi dă putere nouă de viață. Voi mă întrebați, că în ce va sta deschiinirea și viața mai bună între acum și atunci? Într'aceea, că spiritele vor fi convinse deplin despre aceste două puncte însemnate. Aceste popore binecuvintate vor avea pre Dumnezeu lor cel adevărat! Și nu va fi acésta de ajuns, ca să schimbe fața întregului pământ? Atunci ele se vor cunoște și se vor iubi în credința, că după existența asta miseră și amară și așteptă o altă viață eternă și necomparabilă cu cea trecută. Eterna viață viitoare trebuie să fie cu atât mai perfectă, cu cât și partea noastră, ce e nemuritoare, e mai perfectă decât cea muritoare. Dacă ființa înaltă, ce o așteptăm, nici nu face alta, decât să reveleze omenimii aceste două mari adevăruri, a făcută prea destul, căci prin ele dă vieții și omenimii un alt preț, ce până acum li lipsia de tot. Vă spun însă, că acea fi-

ință trebuie să fie din Dumnezeu cel unic, căci numai un Dumnezeu poate revela pre Dumnezeu. Asta însă trebuie să se întimple așa, ca numărul Dumnezeilor să nu se sporască, ci tot numai un Dumnezeu să fie. Se va intrupa dar însuși Dumnezeu pentru binele întregii omenimii. Dicu a întregii omenimii, căci cel mai deplorabil lucru al timpului de azi e neegalitatea, e deosebirea între om și om, ce astăzi se face chiar ca deschiinirea între om și animal sau între toți omenii și toate dobitocele. Eu aștept dela acea înaltă ființă, ca să facă o deplină egalitate între omeni, înțelegă acésta în sens moral. Eu cred, că egalitatea asta va fi unul dintre caracterele erei viitoare.“ Cu aceste se întorse către Afer și-i duse: „Acum cred, că ai primit răspuns îndestulitoriu la întrebările tale.“

Tinerul bărbat a vorbit din adâncul inimii și cu căldura convingerii. Tote privirile erau ațintite la buzele lui, și tot gândul celor de față era cuprins de vorbele oratorului. Nici unul nu se putea hotărî să conturbe liniștea.

„Multe și minunate ne-ai spus în câteva cuvinte,“ începu acum August. „Spiritul tău și-a înălțat sborul departe în vremea viitoare. Nu orî care om ar putea așa ca tine să despice prezentul și să se afe în viitoriu ca acasă. Cine ar fi scintit ceva despre noi, carî suntem adunați aci, înainte de acésta cu o sută de ani? Cine ar fi putut să numescă baromul pre unul din noi? Ce putem noi ști despre cei ce preste o sută de ani vor călca preste mormintele noastre, și érași aseștia despre cei ce vor veni după ei? Dar eu urmăresc bueros totă vorbirea ta, ce descopere sufletului meu lucruri neprevăzute și neașteptate. Însă precum tu nu ne poți fixa cu hotărîre timpul acela însemnat, tot așa de nedumeriți am putea noi să ne îndoim despre acestea orî să le respingem. După părerea ta ar fi cu putință, ca acel timp să fie vécul, în care trăim noi.“

„Tu ești drept, o împérate,“ răspuse Dionisiu vesel, „îți mulțămesc. Iértă-mi acuma să cercu a lămuri punctul dintăiu, existența singurului Dumnezeu preînalt și etern. Dacă Antisti Labeo ar voi să-mi spună, cum și ce cugetă el despre acésta, mi-ar fi binevenită ocazia, ca să ne asemănăm părerea unuia cu a celuilalt.“

„O vulpe viclenă e Atenenul,“ șopti Tiberiu în urechea lui Șeianu. „Dar speru, că ai mei nu mă vor lăsa de rușine. Acum e timpul, ca să-i arete colții.“ Îndreptă apoi lui Labeo o privire întunecată și amenințătoare, prin care gândia să-l silască a răsturna tot prin răspunsul său. Acesta însă era ca amețit de vorbele clare și mult cuprinzătoare ale antevorbitorului său.

„Opiniunea mea este,“ începu Labeo, „că cuvintul și conceptul panteismului coreșpunde mai bine fenomenului universului. Tote dintr'insul sunt supuse acelorași legi: origine și incetare, început și sfârșit, creștere și decădintă. Dar fiind că decădintă însăși trebuie să servescă creșterii, așa mi-se pare că creșterea este scopul suprem și legea a tot ce există.“

„Acésta creștere o supu unei controle esterne, ce hotărește în toate casurile, nu e așa?“ întrebă Dionisiu.

„Fiesce care lucru din lume merge pre calea, carea i-o prescrie natura lui proprie,“

răspuse Labeo. „Natura acésta ilu face ceea ce este. Acésta natură nu se poate schimba pre sine, și nici lucrurile nu-și pot schimba natura lor, căci ele sunt supuse legilor naturii lor proprii. Afară de aceea fiesce care lucru mai este supus și legilor ori cărui alt lucru, care-i este superior și cu care vine în atingere. Așa de pildă activul este superior pasivului. Acela care stăpănește, schimbă, mișcă și plasmuesce cu neatrnare alte ființe, acela represintă o putere mult mai înaltă, decât ființele, carî sunt stăpânite, schimbate, mișcate sau plasmuite. Așa de pildă mie îmi este grădinarul o putere neasemnată mai mare și mai înaltă decât pământul, ce-l lucră, și de asemenea zidariul este o putere multă mai mare decât pétra, ce-i servește să-și ducă planul său la îndeplinire.“

„Tu recunoci așa dară, că anumite lucruri au anumite puteri, și că între aceste forțe este la tot casul o deosebire?“

„Nu suferi îndoelă.“

„Și că forța, ce se hotărește ea pre sine și se comunică, este superioară celei comunicate?“

„Acésta din urmă este numai continuarea, prelungirea, efectul celei dintăiu.“

„Așa este,“ continuă Dionisiu. „Și dacă acésta este așa, atunci de aici nu pot să iese fără numai două posibilități: puterea, ce este în internul fiesce cărui lucru, trebuie să fie comunicată, și trebuie să existe o ființă, care să intrunescă în sine totă puterea comunicată, care comunică tuturor celorlalte lucruri o parte a puterii sale celei nemărginite. Nu e așa?“ (Va urmă.)

Bibliografie.

Istoria lui Fotiu. Iubiții mei frați! A eșit de sub tipari opul meu: „*Istoria lui Fotiu*“. Vă rog să v'o procurați. Librariul din Baia-mare Mihail Molnar va expeda opul cu „*Nachnahme postală*“ la adresa subscribenților. Prețul 3 fl. v. a. Vă salut cu dragoste frătească! Seghedin, 10 April 1893. *Dr. Vasile Lucaci*, parochul Șeștelor.

Lipsa unui *Dicționar latin-român și român-latin* în școlile noastre gimnasiale se simte acum de mult. Munca obositoare de a satisface și acestei trebuințe neapărate a luat o asupră și profesorul gimnasial Alesiu Viciu, care a tipărit un „*Dicționar portativ latin-român și român-latin în usul școlilor secundare*“. *Partea I. latin-român*. Blăși, 1893.

Opul e de 20 cote 8°, tipariu petit. Cuvintele latinesci cu litere grase, însemnarea lor cu petit ordinariu și frasele cu cursive. Se poate procura dela librăria tipografică seminarului gr.-cat. din locu cu prețul de 1 fl. 80.

Testamentul și Literele fundamentale ale fericitului Arhiepiscop și Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Ioan Vancea de Buteasa. Blăși 1892. Tipografia Seminarului gr. cat. din Blăși. Se află de vânzare la Administrația „Unirii“. Prețul 10 cr., cu port postal 15 cr.

Mitropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa. Schiță biografică. Blăși 1890. 8° mic. Prețul 10 cr. Venitul curat este destinat pentru internatul de fete din Blăși. Recomandăm lățirea acestei prea interesante scrieri în cercuri cât se poate mai întinse.

A apărut de sub tipari **Octoihul cel mic** ediț. III. Blăși 1892 și se află de vânzare la tipografia seminarială nelegată cu prețul de 80 cr. v. a., legată cu călcăiu de pânză cu 95 cr. v. a. Legată dimpreună cu **Pentecostariul** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Prețul mărfurilor.

Piața din Blăși: Grâu, hectitr. fl. 4.50 până 5.50, — grâu mestecat fl. 3.50 până 4.25, — secară fl. 3.— până 3.50, — ovăși fl. 3.— până fl. 0.—, cucuruz fl. 2.50 până fl. 2.90, alac fl. 2.— până fl. —, cartofi fl. 1.50 până fl. 2.50, — sementă de căneță fl. 3.50 până fl. —, fasolea fl. 2.50 până fl. 3.—, — carnea de vită chilo 48 până — cr., carnea de vițel — până — cr., carnea de porc 44 până 48 cr., carnea de miel 24 până 32 cr., — 12 ouă cu 20 până — cr.

Editor și redactor răspunzător: Dr. Victor Szmigelski.

Edict.

După ce Toma Frățicu gr. cat. din comuna Nou-Săseșcu legiuitul bărbat al Annei Nucețianu gr. cat. er din Nou-Săseșcu, trecuți acum 7 ani, și-a părăsit pre soția sa legiuită, fără ca să i-se potă sci ubicațiunea aceluia, se citeză prin acēsta, ca in terminu de unu an și o ți să se presente inaintea subscrisului foru matrimonialu, căci la din contra procesulu divorțialu urditu in contra-I se va pertracta și decide și in absența lui.

Dela forulu matrim. gr. cat. de I-a Instanță deleg alu Protopopiatulu Cichindelu. Secădate la 24 Aprilu 1893.

Demetriu Coteanu, protopopulu preș. for. matrim.

Edict.

După ce Niculae Milea gr. cat. din Vestem, și-a părăsit pre legiuita sa muere Eva Dărăbanțu gr. cat. totu din Vestem, și nu se scie ubicațiunea aceluia, se citeză prin acēsta, ca in terminu de 1 an și o ți, să se prezenteze inaintea subscrisului foru matrimonialu, căci la din contra procesulu divorțialu urditu in contra-I de cătră muerea sa, se va pertracta și decide și in absența lui.

Dela forulu matrimonialu gr. cat. de I-a Instanță.

Sibiū, in 7 Aprilu 1893.

Ioan V. Eusu, protopopu.

MERSULU TRENURILORU pre liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Maiu 1893.

Table with multiple columns showing train routes and schedules between cities like Budapest, Arad, Timisoara, Sibiu, and others. Includes sections for 'Budapest-a-Predealu', 'Predealu-Budapest'a', 'Budapest'a-Aradu-Teusu', etc.

Cuvîntare

ținută la înmormîntarea lui **Georgiu Barițiu**
de *Dr. Augustin Bunea.*

*Luptă bună m'am luptat, curgerea
am plinită, credința am păzit.*

S. A. Pavelu II. Tim. 4. 7.

Preste câteva zile se împlinesc unu anu, de cându mulți dintre fruntașii nămului românesc de pre platurile romantice ale Transilvaniei, de pre câmpiile mănóse ale Ungariei și șesurile libere ale României se află în cetatea Sibiului, ca să aducă tributul de iubire, stimă și recunoștință unni venerabilu octogenariu, și mare Românu, care în cercul familiei sale dădea mulțămîta ferbinte lui Dumneșeu, pentru că a fostu învrednicit, să-și păstreze nevătămată credința părinților săi, și neschimbată iubirea cătră nămulu său, și pentru că a fostu înzestrat de Părintele ceresc cu putere neînfrântă de a lupta numai pentru binele națiunii sale și împodobit cu vîrtute neclătită, care în decursul unei cariere grele de 80 ani îl apăsase totdeauna de cădere, așa încât pre veșmîntul lui sərbătoreșcu nu se putea observa nici o pată, de care rară sunt scutiți chiar și cei mai mari bărbați ai poporilor.

Figura lui nobilă, modestă și nepretenșivă, ochii lui schinteitori, cari și-se păreau, că sunt în stare să străbată și prin vîlul celu mai deșu, după care stă ascunsu viitoriul unei națiuni, cununa argintie, care l-o împletiseră pre capul lui classicu nu numai anii numeroși, ci și gândirile lui înalte, de cari a fostu pururea frămîntat pentru fericirea poporului român, manierele lui dulci și condescendente, cari trădău o inimă învăpătată de iubire sinceră cătră semenii lui: toate aceste însușiri sufletesci și trupesci, precum și reminiscențele unui trecut glorios și încărcat de neperitoare merite, ne farmecară atât de multu pre noi toți, cari eram adunați în 24 Maiu din anul trecut în jurul nemuritoriului George Barițiu, încât la propunerea unuia dintre cei mai iluștri istoriografi și archeologi români am jurat, că până ce Dumneșeu va mai ține în viață pre modelul vîrtuților românești Georgiu Barițiu, în fiesce care anu în ziua de 24 Maiu ne vom aduna în jurul lui, pentru că dela dînsul să ne inspirăm, cum trebuie să suferim, cum trebuie să simțim, să dorim și să luptăm, pentru că să realizăm câtu mai curîndu idealul nămului nostru, pre care înaintașii nostri, pre lângă toate sbuciumările lor, încă nu l-au putut vedé înființat.

O, oră fatală, oră înfricoșată, care cu luțela fulgerului ai dus dureroșă scire în toate părțile lumii locuite de Români, că *George Barițiu nu mai trăesce, George Barițiu este mort!* Tu ai săgetat înima unei familii fruntașe, care numai în Dumneșeu și în durerea noastră a tuturor își mai pôte afla mîngăiere pentru pierderea părintelui său celui bun! Tu ai consternat și lovit fără de milă pre cea mai înaltă și strălucită corporațiune a științei și culturii românești, care trebuie să se despartă de președintele său erudit, abia de câteva săptămâni ales! Tu ai înecat pretutindenea în suspine și lacrimi graul românesc și ai făcut să se împlinescă și aici cuvintele profetului Ezechiel: „Regele va plînge, și boerul se va îmbrăca cu perire, și mînile poporului pămîntului se vor slăbă-nogi!”¹⁾ Tu ai omorît într'o clipită speranțele

dulci nutrite într'unu anu, că preste câteva zile ne vom pute aduna erăși în jurul marelui luptătoru alu națiunii române, ca să-i aducem omagiile noastre de admirațiune și bucurie, ca și în anul trecut! Tu ne-ai făcut să alergăm aci, pentru că în locul vieții și veseliei, ce o sperăm de multu, să privim și să simțim durerea, întristarea și în toate părțile chipul înfrîntorului morți!

Dar pre cine plîngem noi aci, iubii ascultători? Credeți doră, că pre George Barițiu? Pentru unu bărbat, la alu cărui mormîntu jelesce o națiune întregă, mórtea nu este dureroșă. În cele din urmă clipite ale vieții sale privind, ca sórele din Maiu cându apune, preste lunga cale ce o percurse, elu a simțit, că numai binecuvîntare a reversat. Cându a depus pēna, care-i fusese arma cea mai puternică, a putut fi mulțămit, pentru că principiile, pentru cari luptase, au prins adănci rădăcini în inima și mintea Românilui, care le profesă astăzi cu bărbăție în fața dușmanilor săi. Cum pôte fi dureroșă mórtea pentru unu bărbat credincios, care tocmai într'insa privesce începutul unei vieți fericite, încununarea meritelor sale și primirea sa în șirul acelor nemuritori, pre cari din copilărie îl admirase, și de cari numai viața pămîntescă îl despărta? Pentru aceea noi nu te plîngem pre tine, preavrednicule bărbat, care te înalți în sferele ceresci însoțit de lacrimile unui popor întreg și de binecuvîntările tuturor, cari prețuesc meritul și vîrtutea, ci ne plîngem pre noi înși-ne, cari trebuie să luptăm și să suferim încă multu, până cându vom ajunge la ținta ce ai urmărit-o în viața ta, cari ne vedem lipsiți de cel mai devotat și desinteresat conducător în luptele mari, ce ni-se impun pentru emanciparea poporului român din starea ticăloșă politică, în care l-au aruncat contrarii lui și vitregimea timpului, și cari simțim cu durere, că locul tēu anevoc îl vom pute umplé. Er eu mă plîngu pre mine însu-mi, care sunt cu multu mai slab, decăt să pot afla cuvinte potrivite pentru a exprima desolațiunea, în care ne aflăm prin mórtea ta, sau să pot lăuda după vrednicie meritele tale.

Și dacă totuși m'am încumetat a cuvînta în această distinsă adunare, o facu acesta nu încredîndu-mă în puterea cuvîntelor mele, ci în puterea numelui tēu venerat, care nu se pôte prouuța de buzé omenești, fără ca să palpiteză inima fie cărui creștin și Românu adevărat.

* * *

Știința, triști ascultători, este o mare bună-tate pentru nămulu omeneșcu. Ea luminează mintea, regulază și conduce voința, nutrește vîrtutea, însufleșesce adevărul, însușesce înțelepciunea și inspiră sfaturi bune. Pentru aceea mulți o caută, însă durere! că nu toți se folosesc de ea după voea lui Dumneșeu.

Unu sfîntu părinte¹⁾ ne spune, că sunt omeni, cari vreu să scie, însă numai pentru ca să scie, ceea ce este o urită curiositate: „*Quidam scire volunt, ut sciant, et turpis curiositas est.*” Alții vreu să scie, însă scopul cunoscîntelor lor estinse este numai acela, ca să se facă cunoscuți și renumiți înaintea omenilor, ceea ce este o vanitate periculoșă: „*Quidam scire volunt, ut sciantur ipsi, et turpis vanitas est.*” Alții în sfîrșit vreu să scie, ca să trafice cu știința lor și să se îmbogățesca cu

ajutorul științei, ceea ce este o rușinoșă negustorie: „*Quidam scire volunt, ut scientiam suam vendant, et turpis quaestus est.*”

Nu așa a făcut însă George Barițiu, care s'a născut în Juculu de josu dintr'unu preot unitu în 24 Maiu 1812. Între anii 1820 și 1835 cercetăndu școla magiară din Trăscău, renumitul gimnasiu românesc din Blăși, licenlu și cursul filosofic din Cluși și patru ani cursul teologic din Seminarul Blășului, și-a însușit toate limbile și științele, cari pre timpul acela și-le putea însuși cel mai harnic și mai talentat tineru, însă acesta nu a făcut-o din vanitate, ca să scie, nici din ambițiune, ca să-l laude omeni, nici din pofta urită, ca să se îmbogățesca, ci a muncit și asudat numai cu scopul nobil, ca să se facă dascălul poporului român, să pôte învăța pre Români totu ce este adevărat, bun și frumos, să pôte lupta pentru emanciparea socială și politică a nămului său îmbrăncit sub jugul secularu, și astfel să facă, ca viu să strălucesc mărirea lui Dumneșeu întru mărirea poporului român eliberat din sclăvie și înălțat prin știință și cultură.

Pentru aceea în anul 1835 îl vedem aruncându-se cu totu focul tinereții pre cariera profesorală, totdeauna spinosă, er pre atunci nespuse de rău retribuită. Propune mai întâi taiele naturii în cursul filosofic din Blăși, și cându observă, că o cetate puternică, locuită în număr forte mare de Români, are lipsă de dascăl românesc, elu nu-și pregetă a se presenta înaintea episcopului său Ioan Leményi, acestu părinte bun și iubitor mare de cultura nămului românesc, și cere binecuvîntarea lui spre a pute răspîndi învățătura și lumina între frații săi din Brașov, de cari era legat cu puternicele legături ale sîngelui românesc, deși se deosebia de ei prin credință. În timp de nouă ani 690 de elevi ai școlei sale învăță dela dînsul a fi Români înflăcărați, omeni cu frica lui Dumneșeu, propagatori zeloși ai culturii românești, și întemeiatori ai mărețelor institute culturale, cari astăzi înfrumusețază Brașovul și-l facu atât de important în viața noastră culturală. Și dacă la anul 1845 sfatul medicilor și interesele mari ale națiunii române îl așlescu să se despartă de cariera profesorală, elu nu a încetat a fi cel mai neobosit apostol al școlei române, și alu culturii naționale, și putem dice, că multe, forte multe dintre școlile românești, și dintre instituțiunile noastre culturale, atât din cōce cât și din colo de Carpați, numai cuvîntul său fermecătoru, numai influinței sale binecuvîntate, numai înțelepciunii sale admirabile, și iubirii sale învăpătate de nămu, avem să le mulțămim.

Ce a fost elu pentru Brașov și prin Brașov pentru cultura tuturor Românilor, a recunoscut-o comitetul parochial român gr. oriental din cetatea internă a Brașovului în anul trecut cu ocaziunea iubileului de 80 de ani dela nascerea marelui apostol alu culturii naționale.

La propunerea lui s'a format în 1837 unu fond alu școlei române în cetatea Brașovului. Cuvîntarea lui despre școlile naționale, ținută înainte cu 57 ani și trecută la protocol, prin care a arătat, că acelea sunt neapărat de lipsă a se înființa în Brașov, cuprinde unu program despre cele ce s'au înființat. Rugarea înaintată în 4 Maiu 1850 la ministrul de culte și instrucțiunea

¹⁾ Cap. VII. 27.

¹⁾ Bernardu In cant. serm. XXXVI Nr. 3.

publică din Viena, ca să se dea Românilor din Braşov concesione pentru zidirea unui gimnasiu, a eşit din péna măestră a lui George Bariţiu. Lucrarea lui ca notariu al reprezentanţei bisericeşti din cetatea Braşovului dela anul 1846 până la anul 1855, adică în timpul, când s'a tractat despre înfiinţarea gimnasiului român din Braşov, şi anume propunerile lui din şedinţa dela 18 August 1851, se vedă astăzi realizate. Planul aşternut în şedinţa din 18 Februarie 1855 pentru o şcoală reală şi comercială încă l'a vădit executat spre cea mai mare bucurie a nemului românesc, şi ca să mă exprim cu cuvintele amintitului comitet parochial, „terenul culturii era numai o ţelină, când s'a dusu Bariţiu la Braşov, şi astăzi vedem un pământ roditor. Semintele aruncate în pământul lucrat de dînsul le vedem dând rîde îmbelşugate“.

Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român în parte mare este opera lui. El a lucrat statutele ei în anul 1860. El a servit cu abnegaţiune şi zel admirabil în calitate de secretariu, de redactor şi de preşedinte pururea însufleţit pentru scopul ei sublim, şi dacă astăzi vedem asociaţiunea organizată într'un corp moral, bine încheiat, dacă astăzi privim cu mândrie la institutul superior de fete, care este o podobă a Sibiului şi a nemului românesc, dacă astăzi femeia română a început a fi un factor puternic în viaţa noastră culturală, naţională şi chiar şi politică: un sentiment de adâncă graţitudine se stîrnesce în pepturile noastre faţă de preşedintele Asociaţiunii Transilvane, care şi întru adâncile sale bătrâneţe ziua noaptea se jertfa pentru educaţiunea viitoarelor mame române, a acestor odrasle fragede, între cari petrecea mai bucuros ca ori unde luminându-le, învăţându-le, îndemnându-le la virtute, şi aprindîndu în inşele focul sacru al românismului.

Dar ce mişcare culturală s'a pornit în cei cincideci de ani din urmă, la care să nu vedem pre Bariţiu lucrîndu cu tot zelul, de care este capabilă o inimă românească? Dacă ne întorcem privirea spre Blaşiu, îl întimpinăm pre Bariţiu mai în tot anul în consiliul de direcţiune al Fundaţiunii Şulţane, care între altele are şi menirea frumoasă de a ridica pentru Românii transilvaneni o academie de drepturi, şi toţi ştiu, că la creaţiunile culturale ale marelui Arhiepiscop Vancea sfaturile lui Bariţiu au fost totdeauna cu bucurie primite. Dacă trecem munţii şi ne oprim în capitala României, care este astăzi centrul culturii româneşti, vedem, că nici acolo nu lipsese persoana indispensabilă a eruditului scriitor. Academia română, această corporaţiune înaltă a ştiinţei româneşti, acest simbol sublim al unităţii noastre culturale, şi-a început viaţa la anul 1866 cu conlucrarea nepreţuită a lui Bariţiu, care până în ziua de astăzi a ilustrat-o cu atîta splendore, încât ea s'a simţit fericită a-l alege mai pre urmă pre dînsul de preşedinte şi a-l înconjură cu atîtea semne de iubire, stimă şi veneraţiune, câte nu a mai întimpinat până astăzi alt bărbat devotat culturii noastre naţionale.

Să aruncăm însă, trişti ascultători, o privire fugitivă şi asupra scriitorului.

Ca toţi scriitorii adeveraţi şi mari,

carii au civilisat, ér nu au stricat omenirea, Bariţiu încă a urmărit numai un scop sfînt, scopul de a răspîndi adevărul, binele şi frumosul. Idealul acesta îl întimpinăm în toate scrierile lui şi este exprimat cu termeni marcanţi în „Foca pentru minte, inimă şi literatură“ întemeiată de dînsul la anul 1838, va să dică într'un timp, când nimeni nu cugeta, că o astfel de lucrare se poate începe şi susţine la Românii de dincoace de Carpaţi. El a voit să cultive mintea Românului prin răspîndirea adevărului, fără de care naţiunile nu se pot face mari, inima lui prin predicarea binelui moral, fără de care nici o naţiune nu poate trăi, şi literatura lui prin sãdirea frumosului, fără de care nici o naţiune nu va fi stimată în concertul poporilor civilisate. De odată cu acest scop sfînt voia să ajungă încă şi un alt scop nu mai puţin important: cultura limbii româneşti. Limba acesta armonioasă, pre care strămoşii noştri ne-au lăsat o moştenire ca pre o comoră preţioasă, ce trebuie să treacă din nem în nem până la sfîrşitul veşurilor; limba acesta, în care a trăit naţiunea română şi este fortăreţa ei cea mai puternică, pre care nici hordele barbare, nici instituţiunile slovenice în biserică şi stat, nici viclenia fanarioţilor, nici loviturile cele mai crâncene ale stapînitorilor de tot solul din jumătatea din urmă a veşului acestuia, nu au putut s'odrobi şi ocupa: — limba acesta începuse a fi foarte despreţuită pre la anul 1830, deşi numai cu puţin mai înainte o făcuseră atîta de glorioasă scrierile marilor apostoli ai Romanismului: Şincai, Maier şi Clain. A trebuit să vie Bariţiu, ca să-l câştige éra-şi vadă şi să o facă iubită şi preţuită de Românii aceia, cari educaţi fiind în şcole străine, abia o mai şiau vorbi. Noi, cari vedem astăzi avîntul puternic, ce l'a luat limba şi literatura românească, nici nu putem preţui după meritul începutul făcut de George Bariţiu, şi cu atîta mai puţin îl vor pute preţui fiul şi nepoţii noştri. Dar dacă va ajuta Dumnezeu, — despre ce nu ne îndoim nici un moment, — ca edificiul culturii noastre naţionale să se ridice până la înălţimea, ce o contemplăm în visurile noastre cele mai frumoase, atunci urmaşii noştri să-şi aducă aminte, cât de multe sunt petrele, ce zac adânc în pământ, şi ce tari trebuie să fie fundamentele, pre cari se razimă acel edificiu grandios, şi atunci să binecuvinte ţerina, ce acopere osemintele lui Bariţiu şi ale înaintaşilor lui.

Trecem preste disertaţiunile şi tractatele istorice publicate de George Bariţiu în Analele Academiei române, şi preste numeroasele documente adunate şi tipărite de dînsul în „Transilvania“ şi în „Observatoriul“, amîndoué redigiate de dînsul, şi ne oprim înaintea monumentului, căruia lucrările amintite l-au servit numai de basă, şi care l'a încununat totă activitatea literară. Monumentul acesta poartă titlul modest: „Părţi alese din istoria Transilvaniei pre 200 ani din urmă.“ O comoră de simţiri şi virtuţi mari şi nobile este ascunsă în această carte modestă: iubire învăpăiată de naţiunea română împilată şi asuprită, dorul nestănat de libertate, egalitate şi frăţietate, indignaţiune cumpătată, dar adâncă în contra tiraniei şi sclăviei, credinţă neclătită în viitoriul naţiunii române, cu un cuvînt în cartea acesta se află tot, ce a făcut să palpitate inima lui Bariţiu

în decursul de 81 ani, tot ce a visat pre pragul vieţii sale şi pentru ce s'a luptat până la cea din urmă răsufare. Cartea este scrisă mai mult pentru generaţiunile de astăzi, cari au lipsă de cunoaşterea trecutului, pentruca să nu rumpă cotinuitatea cu luptele părinţilor, dar lucrul cel mai preţios în opul acesta sunt faptele sevărite de Bariţiu, care nu numai a scris, ci a şi făcut istorie pentru Românii.

Istoria a făcut-o pre câmpul cel vast al politicii militante. Pre câmpul acesta pre la anul 1830 se vedea numai un popor ţinut de veşuri în iobăgie şi ignoranţă, despoiat de drepturi civile şi politice, legat de gîla domnilor cu toate puterile lui fizice şi psihice. Şcole numai în Blaşiu erau. Poporul şi clerul lui batjocorit şi brutalizat până şi în casa lui proprie. Comunicaţiunea spirituală cu România şi chiar şi cu apusul era mai de tot tăiată pentru Românii din Transilvania. Între astfel de împrejurări grele elevul şcolilor din Blaşiu, întărit de binecuvîntarea Arhiepiscopului său, înaltă stindardul libertăţii naţionale şi cu curajul patronului său, a Sântului George, se întrarmeză cu arma puternică a presei politice, edînd în anul 1838 „Gazeta de Transilvania“. Glasul lui Bariţiu străbate ca un tunet puternic în toate unghiurile locuite de Românii, cari se trezesc din somnul cel de morţe, se adună în jurul lui, fac planul de luptă, îşi dau parolele de lipsă în colonele „Gazetei“. O reacţiune puternică se începe în principatele române în contra dominaţiunii muscăleşti, pre care nespuse de mult a slăbit focul lui Bariţiu, ér la noi se pregătesc şi oţlesc spiritele pentru adunarea cea mare din 15 Mai 1848 de pre câmpul libertăţii de lângă Blaşiu. Dela anul 1838 încôce nu este mişcare naţională, nu este adunare de popor, nu există congres românesc, nu aflăm şedinţe în dieta Transilvaniei, nu conferinţe în Sibiu sau aiurea, unde Georgiu Bariţiu să nu ia parte activă şi încă de cele mai multe ori cu rol de conducător. El a vădit ideile sale triumfînd, întocmai precum sfîntul George a triumfat asupra bălaurului cumplit. Ideile lui politice se prefac într'un credeu naţional, formulat în conferinţa din 1881 şi motivat de însuşi Bariţiu în „Memorialul“ acelei conferinţe. Credeul acesta a străbătut în conştiinţa poporului român. Toţi îl ştiu, toţi îl cunosc, toţi îl profesază, şi mulţi suferă martiriul pentru el. Sute de tineri învăţaţi, cari pentru acest credeu nu pot căpeta aplicaţiune în această patrie sfîntită de sângele strămoşilor noştri, se despart de părinţi, fraţi şi surori, cu inima sângerată îşi iea rîmasă bun dela plăşurile, văile şi codrii Transilvaniei, şi-şi caută pînea de toate zilele într'altă ţară, până când îl mistuesce dorul învăpăiat de vatra părintească. Alţii îndură cele mai grele prigoniri, şi caută cu jale, cum sunt daţi în lături, ca să se împărtăşescă din beneficiile statului nise venetic, a căror părinţi pot nici nu s'au născut în această ţară, ér alţii umplu de gemetele şi suspinele lor bolile întunecoase ale temniţelor.

George Bariţiu, atunci când a înfiinţat „Gazeta de Transilvania“, a aprins, precum se exprimă el foarte modest, numai o lumină, însă multă a trebuit să se lupte, pentruca această lumină să nu fie nimicită de censura nedurătoare, sau să fie

stînsă de vîntul pestilencios, care suflă din toate taberile puternicilor stăpînitori. El a apărut cu multe jertfe și cu mare prudență această lumină, pînă cîndu dintr'însa s'au aprinsu alte lumini mari și puternice, cari voru arde pururea în jurul numelui lui Barițiu ca o aureolă de glorie, și pre cari nici chiar suflarea iadului nu le va mai pute stînge.

Barițiu, triști ascultători, nu este numai glorios, ci se pôte numi cu dreptu cuvînt mare bărbat, pentru că elu fapta a iubit-o, dar nu și gloria, care urmează din fapta bună. A știut să servescă cu credință nîmulu sîu, dar nu a căutat să-și câștige și merite cu serviciile aceste mari. A făcutu totu ce a crezut că e bun și necesariu, dar nu a căutat lauda și recunoștința omenilor. Din contră, cîndu vedea, că totă lumea românească caută cu admirațiune spre înălțimea, la care dînsul s'a știut avînta, elu însu-și se mira de această, întocmai ca vulturul, care, cîndu sboră preste înălțimea stîncilor, nu o face această, că să-lu admire cineva, ci-și caută numai locuința sa naturală.

Iubirea de pămîntul acesta, care a fostu totdeauna matca românismului, nu l'a lăsat pre Barițiu să primescă nici chiar funcțiunile cele mari proventuose, cu cari a fostu imbiat din partea Românilor de dincolo, cărora a datu totdeauna mîna de ajutoriu, ca să elupte libertatea și înflorirea țerei lor.

Credința bisericeii sale totdeauna a păstrat-o neatînsă ca o mîngăere în zile de restriste, și această a făcut-o cu atît mai virtos, că elu fusese chirotonit de lector (anagnoste) și ipodicon al bisericeii catedrale din Blăși, și dacă nu a îmbrățișat și diaconatul și preoția, această este a se atribui numai iubirii sale de nîm, care l'a chemat să lupte pre terenul părăginit al cultului și politiceii românești.

Totu ce a avut și și-a agonisit cu muncă onestă și prin conexiuni familiare, a jertfit pentru fericirea nîmului românesc, așa încât elu a murit sîrac, pentru că să ne lase pre noi bogat în succese mari, naționale și culturale, și să ne dea un exemplu rar de abnegațiune eroică. Pentru aceea și dînsul pôte dice cu sfîntul apostol al nîmurilor: „*Luptă bună m'am luptat, cîștigarea am plinit, credința am păzit. Era ce e mai mult, mi-s'a ales mie cunun'a dreptății, carea o va da mie Domnul în ziua aceea, dreptul judecatoriu.*“

Cu o ultimă sîrutare se desparte de familia sa jalnică, căreia îi lasă moștenire virtuțile sale creștinești, românești și cetățenești, și suvenirul îngrijirilor sale părintești de fericirea ei. Un rămas bun dice Academiei române, al cărei locu presidial îl lasă gol, Asociațiunii transilvane, în fruntea căreia a statu un șir îndelungat de ani și o lasă orfană, consiliului de direcțiune al Fundațiunii Șulțane, cu care mai multe lustre a lucrat, direcțiunii institutului de credit „Albina“, al cărei membru a fostu, taturor amicilor și cunoscuților, cari l'au ajutat în realizarea planurilor lui românești, și pre urmă îmbrățișand cu căldură totu nîmul românesc, oerotit de patronul sîu Sîntul George, a cărui amintire o serbăm astăzi, își îndreptă pașii spre platurile veciniei, unde în societatea marilor apostoli al bisericeii noastre și al nîmului românesc, înalță rugăciuni fierbinți la tronul ceresc

pentru fericirea, prosperarea și triumfulu poporului român, care dacă nu va ști află în munții patriei sale atîta granit ori marmură, cât să însemneze mormîntul lui pentru totdeauna, totu se voru afla destul omen de inimă, cari cel puțîn în pepturile lor voru păstră memoria binecuvîntată a nemuritorului și marelui român George Barițiu, a cărui pomenire večnică va fi! Amin!!

Telegramă particulară a „Unirii“.

Lugoșu 4 Mai. Ați Episcopul cu capitulul și clerul gremial au celebrat s. liturgie și parastas pentru Barițiu. A cântat corul. Inteligența romana a fost în mod demn reprezentată, și preoțimea gr.-orientală.

Înmormîntarea lui George Barițiu.

(Raportu specialu.)

Parcă și cerul jeleşce și plînge dimpreună cu noi. Încă pre la 9 ore înainte de amîl a început a ploua, și n'a încetat ploua pînă după terminarea cuvîntării funebrele bisericești.

Au sosit din toate părțile locuite de Români, dar mai ales din diferitele părți ale Transilvaniei, mulți Români, ca să însoțescă pre George Barițiu în calea lui cea mai de pre urmă, ce a făcut-o aci pre pămînt, în calea la mormînt. S'a înfățișat la oficiul funebrelu și Escelența Sa mitropolitul Miron Românul. Academia română s'a reprezentat la înmormîntare prin o deputațiune de cinci membri în frunte cu dl Ionescu. Academicianii din Viena, Pesta și Cîșiu încă s'au reprezentat prin laolaltă treisprezece tineri. Spre lauda Blășului fie dist, că elu a arătat și cu ocazia asta cea mai de pre urmă, că elu a privit pre Barițiu de alu sîu pînă la mîrte. Blășienii au alergat la înmormîntare preste o sută de inși.

Țerănime încă s'a înfățișat în număr mărișor, dar ploua pîrta vina, dacă țeranii din jurul Sibiului nu au făcutu marelui nostru defunctu un corteu funebrelu imosant.

Oficiul funebrelu sevărsit în curte între casa „Asociațiunii Transilvane“ și între internatul de fetițe al „Asociațiunii“ l'au celebrat Rsmii canonice Ioan M. Moldovanu, Alesandru Micu, Simeonu Popu Mateiu și Dr. Alesandru Grama, Rsmul protopopu Ioan V. Rusu și M. On. asesori consistoriali Ioan Germanu și Georgiu Munteanu. Diaconu au fostu capelanul Sibiului Nicolau Toganu și cancelistul mitropolitanu Laurențiu Pascu.

După cetirea sîntei Evanghelii începutu Cl. Dr. Augustin Bunea a rosti de pre treptele dinaintea casei mortuare vorbirea panegirică, ce o publicăm mai la delu. Publicul adunat însoția cu vie atențiune cuvintele lui și a dese ori da semne de aprobare. Mai ales deputațiunea Academiei asculta cu viu interes. Impresie bună a făcutu întregu cuvîntarea, dar cea mai mare impresie a făcutu vorbitorul asupra ascultătorilor spunend, cum a murit Barițiu sîrac, pentru că să ne lase pre noi bogat în succese, și cîndu în fața internatului de fetițe vorbea despre aceea, cum Barițiu ajunsu la adînc bătrînețe era neobosit întru a face, ca acestu internat să înflorească.

După aceea se sui dl delegat al Academiei N. Ionescu pre catafalcu și stîndu

lîngă sicrii spuse cu cuvinte însuflețite, cum Barițiu și-a fostu și-și dascăl, pentru ca apoi să pôte fi dascălul românimii, cum a lucrat elu cu alți dimpreună la emanciparea culturală a Românilor de dincolo de Carpați, cum îl încunjură acolo toți cu stimă și reverință, cum voise Academia de repetite ori să și-lu alegă de președinte, și cum modestul Barițiu a știut să decline dela sine onorea asta, pînă mai pre urmă numai ca octogenar înainte de asta cu câteva săptămîni a putut fi înduplecat să o primescă.

După ce savantul Academician și-a terminat cuvintele, conductul funebrelu se puse în mișcare. Trecu prin piața Hermann, prin strada Cisnădiei, prin piața cea mare și prin cea mică, prin ulița Ocnei, a faurilor și a turnului și trecend rîul ajunse la biserica noastră parochială, lîngă care se pregătise pre sama trupului lui Barițiu o criptă. Totă calea acesta ținu cam o oră. Conductul înainta însoțit de sunetele jalnice ale capelei orășenești.

Ajungend conductul în curtea parochială se aședă sicriul erăsi pe catafalcu, eră Rmul vicariu capitularu rosti deslegarea prescrișă în Euchologiul bisericeii noastre.

După terminarea deslegării se sui Sfinția Sa Zaharie Boiu, ca în numele „Asociațiunii“ să rostescă președintelui ei Barițiu cuvîntul de rămas bun. Arătă pre scurt, cum a lucrat defunctul mai întai întru întemeierea „Asociațiunii Transilvane“, cum a servit-o cu abnegațiune eroică mai întai ca secretar primu și ca redactor, eră mai pre urmă în un șir de ani ca președinte, și cum cu corona de președinte al „Asociațiunii“ mai pre urmă înainte de asta cu o lună a întrunit pre capul sîu și corona de președinte al Academiei române, întru a cărei întemeiere a ostenit elu asemenea dimpreună cu alți soți.

Urmă apoi cuvîntul rostit de redactorul „Gazetei Transilvaniei“ Dr. Aurel Mureșanu în numele presei (?) române. Ca să spunem adevărul, în prețina trupului reco alu lui Barițiu ne-am fi așteptat la alta, eră nu la apoteotizarea „Gazetei Transilvaniei“ și la ignorarea celorlalte fol românești din patria noastră. Și o spunem și aceea, că asta nu este numai părerea noastră.

Cuvîntările le închiă dl drndu de medicină dela universitatea din Viena Ioan Capșa ca orator delegat din partea tuturor studenților academicei române. Cu cuvinte însuflețite spuse tinerul Moldovenu, cum tinerii priviau la Barițiu ca la idealul lor și cum Barițiu pentru ei va trăi și de aci încolo.

Se aședă apoi în cripta de lîngă altarul bisericeii sicriul, care cuprinde partea pămîntescă a marelui nostru Barițiu, lîngă acea biserică, unde de cea parte zac acum de mulți ani osemintele lui Papiu Ilarianu. Apoi ne-am îmbrășiat. Ne-am despărțit cu istoria îmbogățită, cu o amintire mai avuți.

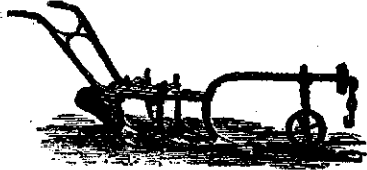
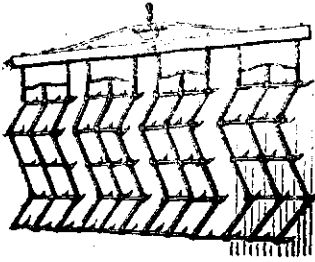
Barițiu nu e mai mult alu nostru, Barițiu e alu istoriei: acolo revarsă elu preste numele de român rađe de glorie. Barițiu nu mai e alu nostru, Barițiu e alu lui Dumnezeu: la scaunul lui Dumnezeu înalță elu rugăciuni neîncetate pentru acel nîm, căruia i-a jertfit în viață totu ce a fostu elu.

Eră noi nici odată să nu perdem din vedere, că Barițiu are să ne fie idealul unui fiu credincios alu poporului românesc!

(14) 8-10

Josif Gans,

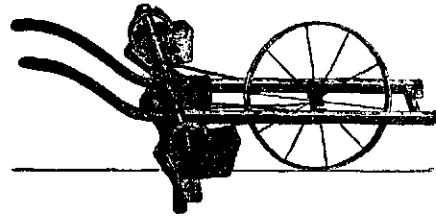
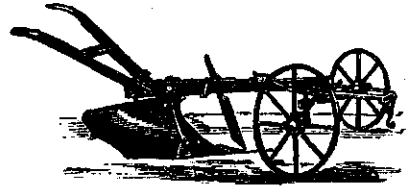
fabricant și reparatoriu de mașine agronomice
in Blasiu (Balázsfalva)

recomandă pre lângă garanță și serviciu solid și prompt depositul său de

pluguri, mașine de îmblătit, de cusut, de trierat și de alte instrumente economice, toate din fier bătut.

Tote obiectele amintite se pot procura dela susnumita firmă

Cu deosebită stimă cutez a încunoscința pre Veneratul Cleru greco-catolic, că precum și până acum iaș asupra-mi gătirea de

iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericilor, în ce privesc lucrul de măsari și de sculptori, de colorare respective de marmorisare și de prevedere cu icone sante, dimpreună cu aședarea acelor obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servesc cu plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoștere deosebită, și toate mă îndreptătesc la sperarea, că Veneratul Cleru mă va împărtăși ocașionalmente de prețuită-î încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să merită renumele cel bun, care mi-l'am câștigat până acum.

Prin tariful de zone dispărându depărtările, prin acosta capacitatea de concurență mi-s'a mărit.

Rugându-mă pentru prețuite comande sum
Oradea-mare, 10 Ianuariu 1892

cu deosebită stimă
Carol Müller,

auritor și fabric. de recurs. bisericesci.

(6) 14-52

Cele mai bune și mai sigure

Semințe

economice, de legumi și de flori,

cele mai frumoșe rose și plante de flori,
cele mai fine sorte de fragi și șpărgă (Spargel),
precum și toți articlii de grădină

le liferază sub garanță veritabile și cât se pôte de ieftine

Wilhelm Mühle

liferant de curte,
etablissement de semințe și plante

Temesvár.

Liferantul celor mai mulți membri ai Clerului înalt. — Couranturi de prețuri cu ilustrațiuni bogate trimittă la dorință gratis și franco.

(15) 11-12

JOSIFU GAVORA (3) 8-26

distinș cu medalia espositională cea mare pentru lucr escelent și gust bun la esposițiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV. strada Vațului Nr. 17

Recomandă cu prețuri de cele mai convenabile și în esecutare cât se pôte mai frumoșă obiecte de lipsă

pentru ajustarea bisericilor, și anume:

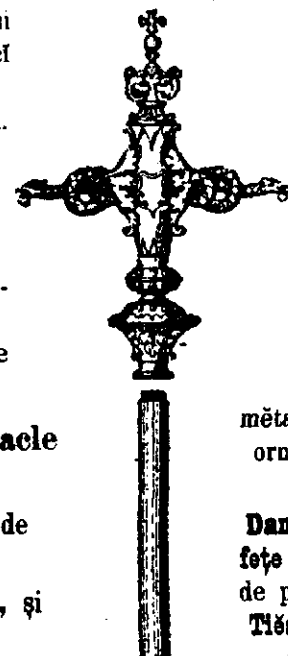
Felone preoțesci și stochare diaconesci

Flamure pentru biserică și reuniuni.

Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolari, reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de cântări și de pompe funebre.

Candelabre, racle și potire,

luminarie de parete și de altariu, și candel.

Primesc și eșef-tuiesc ieftin repararea vestmintelor bisericesci, intrargintarea și intraurirea de potire, racle, candel și luminarie de altariu.

Mare asortiment de brodării de aur, de argint și de mētasă, precum și de ornaturi bisericesci brodate

Dantele bisericesci, fețe de altariu, cruci de parete și de scōlă. Tēsēturi bisericesci, damasturi etc.

Acurătatea mea o pot dovedi cu snte de epistole recunoscatore. Tariful de prețuri și preluminare de apsa trimittă la cerere franco.